МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра економіки праці та менеджменту

«До захисту в ЕК»	**«До захисту допущено»**
Директор інституту	Завідувач кафедри
_____ Олег ШЕРЕМЕТ	_____ Тамара БЕРЕЗЯНКО
(підпис) (ім'я та прізвище)	(підпис) (ім'я та прізвище)
«___» _____ 2023 р.	«___» _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності _____073 «Менеджмент»_____
(код та спеціальності)

освітньо-професійної програми «Менеджмент»_____

на тему: «Управління ефективністю імпортних операцій підприємства»

Виконав: здобувач 4 курсу, групи МН-4-6

Пархоменко Павло Романович _____
(підпис)

Керівник Тюха Ірина Володимирівна _____
(підпис)

Рецензент _____ _____
(ім'я та прізвище) (підпис)

Я як здобувач Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавав і не одержував недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач _____
(підпис)

Київ – 2023 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра економіки праці та менеджменту
Освітній ступінь бакалавр
Спеціальність 073 «Менеджмент»
Освітньо-професійна програма «Менеджмент»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри економіки
праці та менеджменту

_____ Тамара БЕРЕЗЯНКО
«05» грудня 2022 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Пархоменка Павла Романовича

1. Тема роботи «Управління ефективністю імпортних операцій підприємства»

керівник роботи Тюха І.В. к.е.н., доцент

затверджені наказом закладу вищої освіти від 05.12.2022 р. № 865-КС.

2. Строк подання здобувачем роботи 01 червня 2023 р.

3. Вихідні дані до роботи Законодавчі та нормативні акти, аналітичні та статистичні матеріали стосовно теми роботи, бухгалтерська, статистична звітність та аналітичні матеріали ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат».

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)
Розділ 1. Теоретичні та методичні засади управління ефективністю імпортних операцій підприємства.
Розділ 2. Аналіз діяльності ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» та ефективності його імпортних операцій.
Розділ 3. Підвищення ефективності імпортних операцій ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат».

5. Перелік графічного матеріалу
Результати дослідження знайшли відображення у 8 рисунках та 22 таблицях ілюстративного матеріалу.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 05 грудня 2022 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Збір та вивчення джерел інформації для написання кваліфікаційної роботи. Складання бібліографії наукових джерел	20.12.2022 р.	виконано
2	Розроблення та затвердження плану роботи керівником кваліфікаційної роботи і керівником проєктної групи	30.12.2022 р.	виконано
3	Робота над вступом до кваліфікаційної роботи	10.01.2023 р.	виконано
4	Підготовка першого розділу, висновків до нього та подання його керівнику	05.03.2023 р.	виконано
5	Підготовка другого розділу, висновків до нього та подання його керівнику	30.04.2023 р.	виконано
6	Підготовка третього розділу, висновків до нього та подання його керівнику	14.05.2023 р.	виконано
7	Підготовка висновків до роботи та подання його керівнику	15.05.2023 р.	виконано
8	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	17.05.2023 р.	виконано
9	Остаточне оформлення роботи. Формування проєкту доповіді, ілюстративного матеріалу. Погодження з керівником кваліфікаційної роботи	18.05.2023 р.	виконано
10	Подання завершеної роботи на розгляд комісії з попереднього захисту	19.05.2023 р.	виконано
11	Подання завершеної роботи на розгляд завідувачу кафедри та подача електронного варіанту роботи для перевірки на плагіат	01.06.2023 р.	виконано
12	Захист кваліфікаційної роботи	Згідно графіку захисту	

Здобувач _____ **П.Р. Пархоменко**
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ **І.В. Тюха**
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

У випускній роботі розглянуто та узагальнено існуючі теоретико-методичні основи управління ефективністю імпортних операцій підприємства. У роботі надана сутнісна характеристика та значення імпорту та імпортних операцій підприємства та методичні підходи до оцінки ефективності імпортних операцій підприємства.

Для оцінки доцільності запропонованого заходу було визначено сучасний рівень розвитку ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» та оцінено ефективність імпортних операцій підприємства.

На основі дослідження ефективності імпортних операцій ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат розроблено пропозиції щодо заміни польського постачальника сировини на німецького. Заміна країни-контрагента в імпортних операціях дозволить підприємству підвищити ефективність імпортних операцій та покращити фінансові показники діяльності.

Проведені розрахунки свідчать, що запропонований проєкт є прибутковим та в подальшому можливе його впровадження на підприємстві. Випускна робота складена на 98 сторінках (без урахування додатків), містить 22 таблиці, 8 рисунків.

Ключові слова: імпорт, імпортні операції, фактори впливу, стратегія імпорту.

ANNOTATION

The final work considered and summarized the existing theoretical and methodological bases of managing the efficiency of the enterprise's import operations. The work provides the essential characteristics and significance of the enterprise's imports and import operations, as well as methodical approaches to assessing the efficiency of the enterprise's import operations.

To assess the feasibility of the proposed measure, the current level of development of LLC «Zhytomyr Meat Processing Plant» was determined and the efficiency of the enterprise's import operations was evaluated.

On the basis of the study of the effectiveness of import operations, Zhytomyr meat processing plant LLC developed proposals for replacing the Polish supplier of raw materials with a German one. Replacing the counterparty country in the enterprise's import operations will allow the enterprise to increase the efficiency of import operations and improve financial performance.

The performed calculations show that the proposed project is profitable and its implementation at the enterprise is possible in the future. The thesis consists of 98 pages (not including appendices), contains 22 tables, 8 figures.

Key words: import, import operations, influencing factors, import strategy.

ЗМІСТ

ВСТУП……...……. 7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА ……...… 10
1.1. Сутнісні характеристики імпорту та імпортних операцій підприємства 10
1.2. Теоретичні та практичні основи реалізації імпортних операцій підприємства…….. 21
1.3. Методичні підходи до оцінки ефективності імпортних операцій підприємства……. 30
Висновки до розділу 1……..… 36
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЖИТОМИРСЬКИЙ М'ЯСО-КОМБІНАТ» ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ЙОГО ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ …… 38
2.1. Аналіз стану та тенденцій м'ясопереробної галузі України…….... 38
2.2. Загальна характеристика діяльності ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат»…….. 47
2.3. Оцінка ефективності імпортних операцій підприємства……...…… 61
Висновки до розділу 2…….…. 64
РОЗДІЛ 3. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ ТОВ «ЖИТОМИРСЬКИЙ М'ЯСОКОМБІНАТ»……...…….. 66
3.1. Програма діяльності підприємства щодо підвищення ефективності імпортних операцій……...…… 66
3.2. Обґрунтування доцільності зміни постачальника сировини та її вплив на основні показники діяльності підприємства…….……...……. 71
3.3. Управлінсько-організаційне забезпечення виконання програми та впровадження обґрунтованого заходу…….….. 83
Висновки до розділу 3…….…. 86
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ……..…… 88
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…….....…… 94
ДОДАТКИ……..... 99

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В умовах глобалізації та інтернаціоналізації світової економіки важливою складовою діяльності підприємства є здійснення імпортних операцій, які спрощуються з кожним роком у зв'язку із розширенням зон вільної торгівлі. Сучасні світові трансформаційні процеси, системні політичні та економічні зміни, зростаюча конкуренція спонукають виробників до розширення зовнішньоекономічних зв'язків та ефективної взаємодії на міжнародних ринках, оскільки здійснення міжнародної діяльності та правильне її ведення дозволяє покращити конкурентні позиції підприємства як в країні, так і за її межами.

Дослідженню імпортної діяльності підприємств вітчизняні і зарубіжні науковці приділяють значну увагу, зокрема М. Шевченко, Т. Данько, П. Ільчук, А. Тамасов, В. Куриляк, Т. Борисова, Г. Олехнович, І. Піддубний та ін., серед зарубіжних вчених: М.Портер, К. Конрад, Ч. Гілл, П. Баклі, Р. Вернон, О. Вільямсон, Дж. Гелбрейт, Е.Гекшер, Дж. Даннінг, К. Іверсен, М. Кассон, Р. Кейвз, Ч. Кінделбергер, Р.Коуз, К. Коулінг, П. Кругман, С. Лал, Дж. Міль, Ф. Нікербокер, Р.Ньюфармер та ін. Праці цих науковців присвячені вивченню особливостей організації та управління імпортною діяльністю на підприємстві, методам удосконалення та підходам до оцінювання ефективності здійснення зовнішньоекономічних операцій, а також аналізу ризиків, пов'язаних із веденням міжнародної діяльності.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних основ ефективності імпортних операцій підприємства та обґрунтування пропозицій щодо підвищення ефективності його діяльності.

Відповідно до сформульованої мети передбачається виконання таких завдань:

- визначити сутнісні характеристикики імпорту та імпортних операцій підприємства;
- дослідити теоретичні основи реалізації імпортних операцій

підприємства;

- розглянути методичні підходи до оцінки ефективності імпортних операцій підприємства;
- провести аналіз стану та тенденцій м'ясопереробної галузі України;
- надати загальну характеристику діяльності ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат»;
- оцінити ефективність імпортних операцій підприємства;
- розробити програму діяльності підприємства щодо удосконалення імпортних операцій;
- обґрунтувати доцільність підвищення ефективності імпортних операцій підприємства;
- розробити управлінсько-організаційне забезпечення виконання програми та впровадження обґрунтованого заходу.

Об'єктом дослідження є процеси управління імпортними операціями підприємства.

Предметом дослідження в кваліфікаційній роботі є сукупність теоретичних, методичних та практичних підходів щодо управління ефективністю імпортних операцій ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат».

Сферою застосування є ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат».

Методи дослідження. У роботі використано системний метод, аналіз, синтез, порівняння та спостереження, графічні та табличні методи при проведенні дослідження середовища функціонування підприємства, здійсненні управлінського аналізу господарської діяльності підприємства, дослідження ефективності його імпортних операцій; методи узагальнення.

Інформаційну базу дослідження складають основні положення наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених стосовно досліджуваних питань, статистичні матеріали Державного комітету статистики України, Державної фіскальної служби України, первинні бухгалтерські документи, звітна й планова інформація підприємства, матеріали наукових конференцій, періодичних видань і мережі Internet за темою дослідження.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Обсяг основного тексту викладено на 98 сторінках (без урахування додатків). Робота містить 22 таблиці та 8 рисунків. Список використаних джерел, викладений на 5 сторінках, налічує 51 найменування.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутнісні характеристикики імпорту та імпортних операцій підприємства

Зміни, що відбуваються в останні роки в сфері світових економічних відносин характеризуються поглибленням процесів глобалізації, лібералізацією зовнішньоекономічної політики, ліквідацією торговельних бар'єрів, що й спричинило активізацію експортно-імпортних операцій. До найбільш популярних і високоприбуткових різновидів зовнішньоекономічної діяльності відносяться імпортні операції, які допомагають підприємствам вирішувати проблеми конкурентоспроможності, дають нові можливості для реалізації виробничих задач за рахунок використання переваг міжнародної кооперації.

Імпорт – це ввезення до країни іноземних товарів, послуг, технологій або капіталу для реалізації і застосування на внутрішньому ринку без зобов'язань по зворотному вивезенню. Імпорт може регулюватися митом, а також нетарифними методами (кількісними обмеженнями, системою ліцензування) [9, с. 42].

Імпортом вважається митний режим, відповідно до якого іноземні товари, за які сплачуються митні платежі згідно зі встановленими законами країни на імпорт цих товарів, а також за вико□нання всіх обов'язкових митних формальностей видаються до вільного обігу на території кра□їни. Товари, які перебувають у митному режимі імпорту, здобувають статус українських товарів. Митна декларація, яка випустила товар у віль□ний обіг на митній території країни, підтверджує український статус товару [37].

Отже, імпорт – це насамперед те, що ввозиться з інших країн, а по-друге, імпортні товари потраплятимуть в обіг на внутрішньому ринку, тобто

використовуватимуться для своїх цілей самим імпортером або для подальшого продажу [12, с 25] .

Усі види імпортних операцій зазвичай ділять на дві великі категорії:

- ввезення товарів народного споживання та промислової продукції;
- ввезення сировини (продукції, яка необхідна для переробки і для виготовлення іншої продукції) і послуг [18, с. 47].

Ще один вид класифікації імпорту – це поділ його на прямий і непрямий:

- при прямому імпорті покупець купує товар безпосередньо в іноземного виробника або дистриб'ютора (нерезидента);
- непрямий імпорт – це отримання товарів і послуг у компанії-посередника, що спеціалізується на таких операціях; в такому випадку товар купується вже у резидента країни імпорту; ця схема дозволяє спростити і прискорити для покупця отримання товару [43, с. 31].

За типом ввезеної продукції імпорт також ділять на видимий і невидимий:

- видимий імпорт – це конкретні товари або сировина, отримані для внутрішнього вживання, перепродажу, переробки;
- невидима торгівля, тобто обмін без будь-яких матеріальних речей – це обмін послугами, до яких відносяться транспортні, страхові, туристичні послуги, перекази за кордон, комісійні і т.д. якщо дивитися зовсім глобально, то це все послуги, які були оплачені валютою інших країн. Фактично невидимий імпорт – це покупка послуг у партнера-нерезидента [51, с. 217].

До категорії невидимого імпорту можна частково віднести і інвестиційний. По суті, це імпорт капіталу, тобто коли компанія або приватна особа, які не є резидентами, вкладають свої кошти в національну економіку.

Реімпорт – ще один підвид міжнародних торгових операцій. Зазвичай це повернення товарів в країну-виробник. Головний критерій – це відсутність ремонту або модернізації назад ввезених товарів. Часто буває так, що

реімпортуються товари, у яких знайдені заводські дефекти або які не були продані дистриб'ютором [37].

За рівнем ціни на ввезену продукцію також виділяють так званий демпінговий імпорт. Суть його в тому, що товар ввозиться за ціною значно нижче середньоринкової. Але демпінговий імпорт може бути цілком легальним, якщо підприємство-імпортер має пільги, отримує субсидії або звільнене від сплати мит або якщо підприємство-експортер самостійно знизило ціну на свій товар.

За вимогами і обмеженнями з боку держави виділяють імпорт ліцензований і неліцензований.

Ліцензований імпорт вимагає спеціальних дозволів від контролюючих органів. До ліцензованих товарів відносяться, наприклад, фармацевтичні препарати, хімічні речовини, шифрувальні, копіювальні і записуючі пристрої, дорогоцінні камені і метали і багато іншого. Причому отримати ліцензію на ввезення товарів потрібно до укладення контракту з постачальником.

Відповідно, неліцензований імпорт передбачає відсутність обмежень на ввезення товарів.

Стимулами до участі в імпортній діяльності підприємств є також [48, с. 48]:

– доступ до якісних та дешевших товарів і сировини;

– посилення конкуренції на внутрішньому ринку;

– оптимізація виробництва;

– ввезення продукції, яка відсутня на території країни-імпортера;

– можливість залучення новітніх технологій;

– співпраця та налагодження виробничих відносин із закордонними партнерами.

Імпортні операції – закупівля та ввезення іноземних товарів для дальшої їх реалізації на внутрішньому ринку своєї країни чи використання підприємством-імпортером [50].

Імпортна операція – комерційна діяльність, що пов'язана з закупівлею та ввезенням в Україну іноземних товарно-матеріальних цінностей для їх наступної реалізації на внутрішньому ринку або використання у виробничо-господарській діяльності [17].

До імпортних операцій відносяться:

- придбання товарно-матеріальних цінностей від іноземних постачальників на умовах комерційного кредиту;

- ввезення товарно-матеріальних цінностей або отримання послуг в порядку бартерних угод;

- ввезення товарів в рахунок централізованих імпортних закупок;

- придбання товарно-матеріальних цінностей та послуг з оплатою готівкою та безготівковими розрахунками;

- отримання товарно-матеріальних цінностей та послуг в якості безоплатної допомоги [21].

Порядок здійснення імпортних операцій залежить від багатьох факторів, що у більшому ступені пов’язані з їхньою сутністю. Тому необхідно зрозумітисутність імпортних операцій, перш ніж розкрити порядок здійснення цих операцій.

Імпортні операції можна охарактеризувати як комплекс операцій економічного, фінансового та правового характеру у сфері відносин між численними партнерами, що здійснюються на комерційній основі, спрямованих на виконання зовнішньоекономічного договору (контракту).

Враховуючи основні положення класифікації контрактів, імпортні операції можна класифікувати наступним чином.

За типами здійснення операцій:

- за комерційними договорами;
- у централізованому порядку.

За порядком укладання угод:

- прямі угоди між сторонами;
- за участю посередників.

За видами угод залежно від методів міжнародної торгівлі:

- міжнародні торги;
- зустрічні угоди;
- лізинг.

За умовами платежу імпортні операції визначаються:

- формами розрахунків;
- інструментами платежу;
- засобами платежу;
- термінами платежу.

Залежно від предмету договору:

- на поставку товарів;
- на поставку послуг [10].

Імпорт певних товарів може бути заборонений або обмежений для захисту здоров'я та добробуту споживачів або флори та фауни країни-імпортера. З іншого боку, імпорт можуть обмежувати для досягнення економічних цілей, наприклад, для захисту вітчизняних виробників від конкуренції або захисту інтересів експортерів з певних країн (за рахунок експортерів з інших країн).

Імпорт товарів є невід'ємною частиною зовнішньоторговельних постачань. У міжнародній комерційній практиці імпорт розуміється як операції, що здійснюються на комерційній основі, а саме, на підставі виконання міжнародних торговельних угод – договорів купівлі-продажу. Предметом обліку імпортних операцій з постачання товарів є сукупність об'єктів обліку в процесі їхньогоздійснення, що розкривають їхній зміст [9].

Метою імпортної діяльності на підприємствах вважають необхідність до залучення іноземних товарів у власному виробництві, тому визначення економічної ефективності імпортної діяльності на підприємствах допускає застосування показників ефективності імпорту товарів виробничого при□значення для власної виробничої діяльності.

Об’єктами імпортних операцій є матеріальна продукція, роботи та послуги, включаючи результати виробничого та науково-технічного співробітництва (тобто вони стають товаром). У цьому випадку під «товаром»розуміється будь-яке рухоме та нерухоме майно, роботи та послуги, що є предметом зовнішньоекономічного договору (контракту).

Сутність імпортних операцій виражається в наступних функціях: організація та обслуговування зовнішньоторговельного обміну товарами; організація міжнародного грошового обігу [18].

Зміст першої функції полягає в доведенні товарів до конкретних споживачів. Організація імпортних операцій з постачання товарів одночасно передбачає операції, що забезпечують їхнєздійснення. Основними операціями є договірні операції по купівлі імпортованих товарів, тобто по обміну товарами у матеріальній формі – комерційний імпорт; ці операції фіксуються у зовнішньоторговельних угодах. Для здійснення однієї імпортної операції підрядники укладають більш ніж десяток договорів та контрактів з різними підприємствами та організаціями: транспортними та експедиторськими фірмами, банками, посередниками тощо.

Змістом другої функції є організація руху коштів у процесі здійснення міжнародних розрахунків [12, с. 236].

Передумовою для здійснення імпортних операцій є переговори з іноземними підрядниками та укладення імпортного контракту. Етапи укладання імпортної угоди наведено на рис. 1.1.

При укладанні зовнішньоекономічних договорів потрібно дотримуватися вимог Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» та інших законів України з урахуванням її міжнародних договорів.

Під час формулювання тексту договору суб’єкти зовнішньоекономічної діяльності мають право використовувати відомі міжнародні звичаї, рекомендації міжнародних органів та організацій (наприклад, Конвенцію ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів), якщо це не суперечить законодавству України або її міжнародним угодам. Інакше

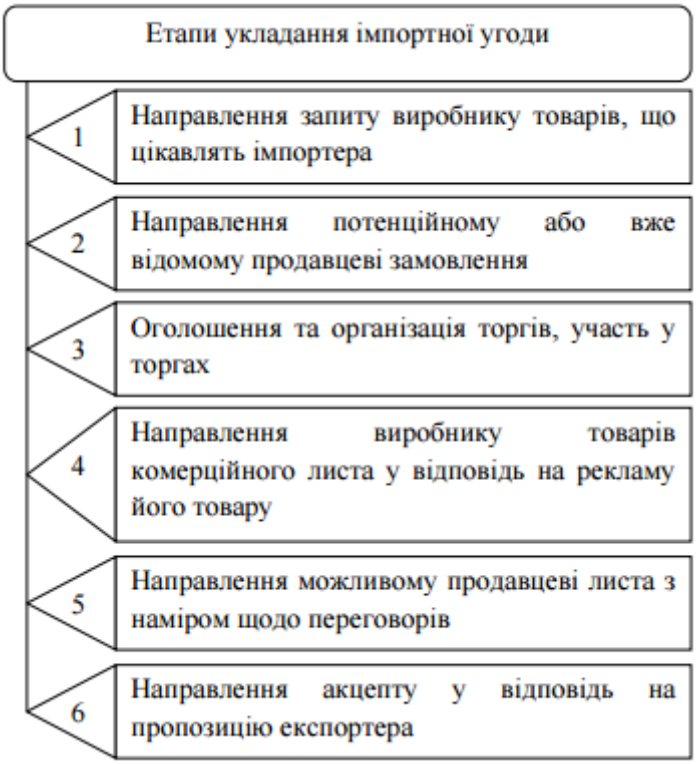

Рис. 1.1 Етапи укладання імпортної угоди [12]

договір може бути визнаний недійсним у судовому або арбітражному порядку.

Імпорт товарів на митну територію України передбачає [9]:

- подання до митного органу документів, що засвідчують умови імпорту товарів;
- сплату податків та зборів, що накладаються на товари під час імпорту;
- відповідність вимогам, встановлених законодавством щодо заходів нетарифного регулювання та інших обмежень.

Важливою умовою правильного оформлення імпортних операцій є визначення митної вартості товарів. Визначення митної вартості товарів, що ввозяться в Україну відповідно до митного режиму імпорту, здійснюється такими способами (рис. 1.2).

У міжнародній торгівельній практиці використовується два основних методи здійснення імпортних операцій: прямий і непрямий (табл. 1.1).

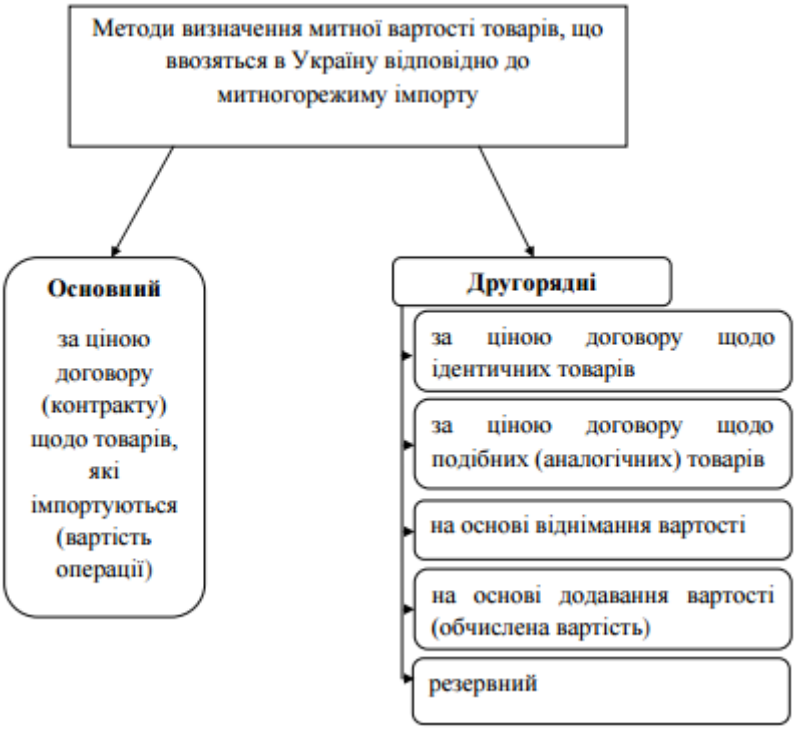

Рис. 1.2. Методи визначення митної вартості товарів, що ввозяться в Україну відповідно до митного режиму імпорту [9]

Таблиця 1.1

Методи здійснення постачань товарів

Метод	Характеристика
Прямий	При прямому методі здійснення зовнішньоторговельних операцій передбачається встановлення прямих зв'язків між виробником (постачальником) і кінцевим споживачем, тобто товар поставляється безпосередньо кінцевому споживачу, а закуповується – безпосередньо у самого виробника на основі договору міжнародної купівлі-продажу. Близько 50% міжнародного товарообміну відбувається на основі прямих зв'язків.
Непрямий	Передбачає здійснення купівлі-продажу товарів через торговельно-посередницьку ланку на основі укладання договору з торговим посередником, що передбачає виконання останнім певних зобов'язань у зв'язку з реалізацією товару продавця

Джерело: сформовано на основі [10, с. 68-69]

При непрямому методі здійснення імпортних операцій посередниками можуть виступати брокери, дилери, комісіонери, консигнатори, промислові агенти, повірники. Посередники беруть на себе численні функції з купівлі та продажу товарів. З ними можуть бути укладені наступні види договорів: постачання, комісії, доручення на надання посередником різного роду

послуг. За послуги посередник отримує винагороду впогоджених розмірах. Вибір форми контракту визначається низкою факторів, але, насамперед, вибір залежить від статусу посередника та повноважень, якими він наділяється. Це, у свою чергу, впливає на предмет імпортних операцій з постачання товарів. В одному випадку, з посередником може бути укладений договір постачання, який не є зовнішньоекономічним договором, а, з іншої сторони договір-доручення або договір комісії. Останні припускають укладання договору з іноземним контрагентом. Якщо за умовами договору комісіонер ввозить товар, то йому доручається оформляти операції з пропуску цих товарів через митний кордон.

Базисні умови постачань – сукупність умов доставки товару від продавця до покупця. До форм зовнішньоторговельних постачань необхідно віднести міжнародні правила інтерпретації комерційних термінів «ІНКОТЕРМС». Залежно від базисних умов постачань товарів в імпортера формуються операції, пов’язані з доставкою товарів згідно із зовнішньоекономічним договором (контрактом).

Фінансові умови розрахунків також впливають на характер та кількість операцій у контрагентів, оскільки вони включають: методи, умови, способи оплати та форми розрахунків.

Імпорт послуг – це комерційна діяльність, пов’язана з купівлею українськими суб’єктами зовнішньоекономічної діяльності послуг, що надаються іноземними суб’єктами господарської діяльності, незалежно від місця їх надання [18, с. 175].

Міжнародна торгівля послугами може відбуватися у формі:

- переміщення споживачів до країни імпорту;
- встановлення комерційної присутності в країні, де надаватиметься послуга;
- тимчасового переїзду спеціалістів до країни з метою надання послуг.

Для податкового обліку порядок відображення послуг, отриманих від резидентів та нерезидентів,суттєво відрізняється. Зокрема, послуги, отримані

від резидента – це будуть звичайні витрати (які повинні оформлюватися відповідним актом). По таким послугам також нараховується податковий кредит, якщо їх постачальниками та одержувачами є платники ПДВ.

Але на послуги, отримані від нерезидента, у багатьох випадках саме резиденту потрібно нараховувати податкове зобов'язання з ПДВ, існують також спеціальні правила для відображення податкового кредиту. У деяких випадках з таких послуг ще потрібно сплачувати податок на доходи. Затримка із включенням послуг від нерезидента в обліку призведе до сплати штрафів та пені.

Класифікацію операцій купівлі послуг у міжнародній торгівлі наведено на рисунку 1.3.

Рис. 1.3. Операції купівлі послуг у міжнародній торгівлі [23]

Якщо першою подією за договором імпорту робіт чи послуг є передоплата, то операція підлягає валютному контролю. Граничний строк розрахунків (строк, протягом якого роботи або послуги, за які резидент перерахував передоплату, повинні бути виконані) становить 180 календарних днів [23]. Починається його обчислення з наступного календарного дня після перерахування авансового платежу, виставлення векселя на користь постачальника імпортованого товару, а у випадку здійснення платежів у формі документарного акредитива – з моменту, коли банк здійснює платіж на користь нерезидента [30]. Якщо робота або послуги не виконуються або не надаються протягом 180 днів, нараховується пеня з розрахунку 0,3% суми неоплаченої заборгованості за кожний календарний день прострочення. У цьому випадку пенянараховується в гривнях за курсом НБУ на день виникнення заборгованості [23].

Документ, що підтверджує факт виконання робіт або надання послуг, – це акт, рахунок (інвойс) або інший документ, наданий ЗЕД-договором [43].

Різноманітність експортно-імпортних поставок та, як правило, логічне продовження раніше виконуваного експорту товарів – це реімпорт.

Реімпортні операції здійснюються в результаті повернення нереалізованого залишку товару із консигнаційного складу, відмови іноземного покупця від товару через низьку якість та виступають як засіб вирішення спірних питань зовнішньоекономічного контрактуз постачання товарів. Режим реімпорту може застосовуватися до товарів, що надходять на митну територію України, та товарів, що зберігаються під митним контролем, або поміщені в інший митний режим.

Отже, імпортні операції необхідно класифікувати не тільки для розуміння їх економічної сутності, а й визначення системи об’єктів обліку, контролю та аналізу. Основою класифікації цих операцій є наступні ознаки: напрямок торгівлі; ступінь забезпечення виконання зовнішньоекономічного договору; методи оплати; організаційні форми торгівлі; види зв’язків з іноземними контрагентами.

Правильне розуміння економічної сутності досліджуваних операцій визначає розуміння економічного змісту фактів діяльності по імпортних постачаннях, дозволяє визначити систему об’єктів та параметрів обліку, що взаємозалежне з ефективністю керуванняними та, відповідно, з організацією обліку всього комплексу операцій, що їх забезпечують.

1.2. Теоретичні та практичні основи реалізації імпортних операцій підприємства

В умовах зростаючої конкуренції великого значення набуває управління як підприємством загалом, так і імпортними операціями зокрема. Це перш за все є побудовою системи електронного бізнесу з контролем матеріальних та фінансових ресурсів, їх змін та руху. Успішне управління організацією та здійснення імпортних операцій залежать від чіткої структури управління. Імпортна політика підприємства нерозривно пов’язана з широким спектром регулюючих управлінських заходів.

Здійснюючи організацію імпортної діяльності, керівництво підприємства має чітко визначитись з функціональними обов’язками кожного підрозділу щодо зовнішньоекономічних операцій та координацією цієї роботи.

Загалом, управління міжнародною діяльність передбачає вирішення важливих задач, таких, як:

– формування загальної стратегії розвитку підприємства;

– визначення стратегічних напрямків зовнішньоекономічної політики;

– вибір поведінки підприємства на зарубіжних ринках;

– розробка планів зовнішньої торгівлі;

– формування оптимальної оргструктури управління експортно-імпортними операціями;

– облік і контроль здійснення операцій на зовнішніх ринках;

– інформаційне забезпечення прийняття рішень у відносинах з

іноземними партнерами [50].

У процесі розробки стратегії імпортної діяльності визначається місія та цілі підприємства, здійснюється оцінка зовнішніх і внутрішніх факторів навколишнього середовища із залученням відповідного інструментарію, оцінюється потенціал підприємства, аналізуються альтернативні стратегії імпорту та здійснюється їх вибір. Наступним кроком є реалізація обраної стратегії, а також аналіз і контроль її реалізації [17].

Важливою умовою імпортної діяльності є платоспроможність імпортера, яка виявляється у підписанні угоди з іноземними контрагентами. Імпортна угода як будь-яка зовнішньоекономічна операція, передбачає поетапність її здійснення: підготовку, підписання контракту і його виконання. Кожен із цих етапів має певні особливості.

Основу першого етапу, підготовчого, складає:

– систематичне вивчення і прогнозування попиту на продукцію (сировину);

– прогнозування виробничих потужностей;

– аналіз кон’юнктури ринку;

– вибір постачальника за якістю, ціною продукції, його технічним рівнем та фінансовим становищем;

– визначення рівня цін і прогноз їх зміни;

– вибір найбільш оптимального методу закупки (безпосередньо у виробника, через посередника, форми зустрічної торгівлі та ін.) [22, с. 249].

Процес планування на першому етапі виконання угоди включає ряд організаційних і комерційних заходів щодо організації міжнародних торгів, розробки технічних вимог на імпортовану продукцію, погодження умов поставок, проведення переговорів і підписання контрактів, а також контроль виконання зобов’язань за угодою. Особлива увага приділяється аналізу оферти, яка надходить від іноземної фірми та підготовці запитів-замовлень з індивідуальними умовами майбутньої угоди, які відправляються постійним контрагентам.

Завершує етап складання проєкту угоди, розробка якої відбувається на основі відповідних міжнародних нормативно-правових вимог. Якщо використовуються типові контракти, текст яких орієнтований на інтереси імпортера, є необхідність більш розширеного тлумачення предмету угоди, характеристик товару, гарантії якості продукції, процедури її перевірки, вимог до упаковки і маркування та ін. Щодо валютно-фінансових умов, необхідно зафіксувати прийнятні для покупця форми і способи розрахунків, перелік документів, санкцій за порушення умов контракту, прописати форс-мажорні обставини тощо [12, с. 285].

Реалізація імпортної угоди вимагає від покупця також [10]:

– отримання ліцензій, сертифікатів, дозвільних документів;

– оформлення паспорту угоди;

– проведення необхідних контрактних розрахунків;

– прийняття товару у визначеному місці чи порту;

– здійснення митного оформлення товару;

– сплати митних зборів, податків (за винятком умов поставки DDP);

– придбання в митних органах акцизних марок та їх страхування у випадку імпорту підакцизної продукції.

Управління імпортними операціями полягає у розробці програми та планів підприємства для контролю за їх виконанням, а також аналізі, обліку й оцінці ефективності їх здійснення. Тому технічний аспект імпортної діяльності включає [48]:

1) контроль за якістю виготовлення продукції, що у випадках закупки машин чи обладнання передбачає відрядження спеціалістів для спостереження за процесом виробництва, монтажем і пуском обладнання в експлуатацію;

2) організацію транспортування товару (фрахтування судна, страхування товару, видача інструкцій експедитора, контроль за завантаженням і розвантаженням, оформлення генерального акту аварійного сертифіката в порту розвантаження);

3) здійснення розрахунків за поставлений товар (при акредитивній формі – видача в необхідні терміни банківської гарантії і відкриття акредитива на користь продавця та перевірка отримання документів від експортера; при інкасовій формі – виписка акцепту-доручення банку на переведення належної суми продавцю);

4) організацію роботи з претензіями (пред'явлення претензій продавцеві у термін, встановлений контрактом, контроль за їх задоволенням);

5) підсумковий аналіз ефективності проведеної імпортної операції і розробка операцій по її підвищенню в майбутньому.

Одним із останніх етапів імпортної діяльності на підприємстві є стратегічний контроль, який дозволяє виявляти помилки, сильні і слабкі сторони, можливості і загрози на різних етапах реалізації стратегії, координувати дії для виправлення ситуацій, які не відповідають стратегічним цілям компанії [9, с. 153].

В умовах дії правового режиму військового стану встановлено певні обмеження щодо проведення імпортних операцій.

Однак такі умови періодично переглядають: деякі обмеження скасовують, а інші навпаки додають.

Заборони на ввезення товару

З 11.04.2022 р. відповідно до постанови КМУ «Про застосування заборони ввезення товарів з Російської Федерації» від 09.04.2022 р. № 426 заборонено ввезення на митну територію України в митному режимі імпорту товарів з цієї країни.

Постановою КМУ «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2022 рік» від 29.12.2021 р. № 1424 затверджено серед іншого на 2022 рік:

- перелік контрольованих речовин (озоноруйнівних речовин та фторованих парникових газів), експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню (додаток 2 до постанови № 1424);

- перелік товарів та обладнання, що можуть містити контрольовані речовини (озоноруйнівні речовини та фторовані парникові гази), експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню (крім товарів та обладнання, що перевозяться у контейнерах з особистими речами), – додаток 3 до постанови № 1424; перелік товарів, імпорт яких з Республіки Північна Македонія підлягає ліцензуванню в рамках тарифної квоти відповідно до положень Угоди про вільну торгівлю між Україною та Республікою Македонія від 18 січня 2001 р. (додаток 4 до постанови № 1424) [19].

Порядок розрахунків із нерезидентом

За імпортними ЗЕД-договорами розрахунки між резидентами й нерезидентами здійснюються виключно через банки (ч. 1 ст. 7 Закону № 2473, п. 31 Положення № 2, п. 16 Положення № 5).

Водночас згідно з п. 321 Положення № 2 суб'єкти господарювання – резиденти (юридичні особи та фізичні особи – підприємці) мають право здійснювати розрахунки за зовнішньоекономічним договором (контрактом, угодою, іншим документом, що застосовується в міжнародній практиці та може вважатися договором) з експорту / імпорту товарів за допомогою електронного платіжного засобу, якщо операція за одним таким договором в один операційний день не перевищує незначного розміру.

Незначний розмір валютної операції – розмір валютної операції (в еквіваленті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Нацбанком на дату здійснення операції), який є меншим за розмір, передбачений ст. 20 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 р. № 361-IX (п.п. 2 п. 2 Положення № 2, п.п. 7 п. 2 Положення № 5). Сьогодні цей розмір становить 400 000 грн. [19].

Отже, якщо сума операції за ЗЕД-контрактом не перевищує 400 000 грн, розрахунки за імпортним контрактом можуть здійснюватися за допомогою банківської картки. Розрахунки можна здійснювати й через

валютний рахунок, відкритий за кордоном, що підтверджують і податківці в роз'ясненні з категорії 112.02 ЗІР. При цьому ліцензія Нацбанку для відкриття таких рахунків зараз не потрібна.

Валюта розрахунків

Резидент може передбачити у ЗЕД-договорі з нерезидентом розрахунок як в іноземній валюті, так і в гривнях. Це випливає з того, що розрахунки за експорт та імпорт товару (включаючи сплату штрафів, пені, бонусів, відшкодування супутніх витрат у зв'язку із виконанням зовнішньоекономічного договору, відшкодування збитків у зв'язку із невиконанням зовнішньоекономічного договору), включаючи такі розрахунки на території України, належать до поточних валютних операцій (п.п. 1 п. 4 Положення № 2). А в п. 28 Положення № 2 вказано, що в розрахунках між резидентами і нерезидентами за поточними торговельними операціями та операціями, пов'язаними з рухом капіталу, використовуються як засіб платежу іноземна валюта і гривня. На це звертають увагу й податківці в роз'ясненні з категорії 112.02 ЗІР.

Валюта платежу може відрізнятися від валюти ціни (валюти контракту).

Валюта платежу – будь-яка валюта, в якій згідно з умовами договору здійснюється оплата товару (п.п. 1 п. 3 розд. І Інструкції № 7).

Валюта ціни – будь-яка валюта, в якій згідно з умовами договору встановлюється ціна товару (п.п. 2 п. 3 розд. І Інструкції № 7).

Дозволено зараз і ЗЕД-зарахування, з чим погоджуються й податківці в роз'ясненні з категорії 112.02 ЗІР. При цьому контролери наголошують, що мають виконуватися сукупно вимоги, зазначені в п.п. 5 п. 10 Інструкції № 7:

- вимоги випливають із взаємних зобов'язань між резидентом і нерезидентом, які є контрагентами за цими операціями;
- вимоги однорідні; строк виконання за зустрічними вимогами настав або не встановлений, або визначений моментом пред'явлення вимоги;
- між сторонами не було спору щодо характеру зобов'язання, його

змісту, умов виконання [19].

Транскордонний переказ валюти

Під час дії правового режиму воєнного стану банки продовжують роботу з урахуванням обмежень, визначених постановою № 18.

Зокрема, відповідно до п. 14 постанови № 18 уповноваженим установам забороняється здійснювати транскордонний переказ валютних цінностей з України / переказ коштів на кореспондентські рахунки банків-нерезидентів у гривнях / іноземній валюті, відкриті в банках-резидентах, включаючи перекази, що здійснюються за дорученням клієнтів.

Виняток із цього правила для клієнтів банку становлять випадки здійснення:

- імпортних операцій резидентів з купівлі товарів критичного імпорту за переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України (додаток до постанови КМУ від 24.02.2022 р. № 153) (далі – Перелік № 153);

- валютних операцій резидентів з виконання зобов'язань, які забезпечені державною гарантією;

- розрахунків (оплати вартості товарів, робіт та послуг) за кордоном з використанням електронних платіжних засобів або використання за кордоном електронних платіжних засобів для отримання готівкових коштів.

Тож фактично наразі суб'єкти господарювання можуть придбати через імпорт тільки товари, які включені в Перелік № 153.

Окрім того, за нормами п. 17 постанови № 18 уповноваженим установам забороняється здійснювати будь-які валютні операції:

- з використанням російських рублів та білоруських рублів;

- учасником яких є юридична або фізична особа, яка має місцезнаходження (зареєстрована / постійно проживає) в Російській Федерації або в Республіці Білорусь;

- для виконання зобов'язань перед юридичними або фізичними особами, які мають місцезнаходження (зареєстрована / постійно проживає) в Російській Федерації або в Республіці Білорусь.

Порядок придбання валюти

Клієнти-резиденти (юридичні особи та фізичні особи — підприємці) здійснюють купівлю іноземної валюти через один банк для розрахунків за поточними торговельними операціями з нерезидентом за кожним зовнішньоекономічним договором (п. 8 Положення № 5).

На час дії воєнного стану згідно з п. 12 постанови № 18 уповноваженим установам забороняється здійснювати торгівлю валютними цінностями (включаючи операції за дорученням клієнтів).

Виняток із цього правила для клієнтів становлять випадки:

- продажу клієнтами іноземної валюти в готівковій / безготівковій формі банкам, а також в готівковій формі небанківським фінансовим установам та оператору поштового зв'язку;

- здійснення валютних операцій з обміну іноземної валюти в межах 1 групи Класифікатора іноземних валют та банківських металів, затвердженого постановою Правління НБУ від 04.02.1998 р. № 34, між банками (безготівкової іноземної валюти), банками за дорученням клієнтів (готівкової та безготівкової іноземної валюти);

- купівлі іноземної валюти з метою проведення валютних операцій, визначених у п. 14 постанови № 18 (крім випадку, визначеного п. 9 п. 14). При цьому на такі випадки купівлі іноземної валюти не поширюються вимоги п. 54 розд. V Положення № 5.

У загальних випадках п. 54 розд. V Положення № 5 передбачає, що банк здійснює купівлю іноземної валюти з метою:

- проведення юридичними особами та ФОП розрахунків з нерезидентом за імпорт товарів, які поставлені в Україну та відповідно до законодавства України підлягають митному оформленню, за умови наявності в електронних реєстрах митних декларацій інформації про митні декларації, що є підставою для ввезення товарів та їх випуску у вільний обіг на митній території України за відповідним зовнішньоекономічним договором клієнта-резидента (крім тимчасових митних декларацій, за якими купівля, обмін

іноземної валюти не здійснюються);

- оплати векселя, якими резидент-імпортер оформив заборгованість перед нерезидентом за договором, за умови наявності в електронних реєстрах митних декларацій інформації про ввезення та випуск у вільний обіг на митній території України товарів (які відповідно до законодавства України підлягають митному оформленню) або в разі пред'явлення документа, який згідно з умовами зовнішньоторговельного договору засвідчує виконання нерезидентом робіт, отримання резидентом послуг. Купівля, обмін іноземної валюти в разі митного оформлення товарів тимчасовими митними деклараціями не здійснюються.

Уповноважені установи здійснюють операції з купівлі за дорученням клієнтів (які дозволені пп. 1 та 4 п. 12 постанови № 18) та продажу безготівкової іноземної валюти (п. 121 постанови № 18):

- у доларах США – за курсом, що може відхилятися не більше ніж на 1 % від офіційного курсу Національного банку України, який діє в день здійснення операції;

- в інших іноземних валютах – за курсом, що може відхилятися не більше ніж на 1 % від курсу, який визначається на підставі офіційного курсу гривні до долара США, що діє в день здійснення операції, а також інформації про поточні курси іноземних валют до долара США (або долара США до іноземних валют) на міжнародних валютних ринках, які отримуються через торговельно-інформаційні системи на момент здійснення операції.

Клієнт-резидент зобов'язаний переказати куплену, обміняну на валютному ринку України іноземну валюту для виконання власних зобов'язань перед нерезидентами лише з поточного рахунку резидента, відкритого в банку, крім розрахунків за акредитивами та за операціями фізичних осіб у незначному розмірі з оплати продукції, робіт, послуг, що набуваються в нерезидентів за межами України для власного споживання (п. 46 Положення № 5).

Клієнт-резидент зобов’язаний використати іноземну валюту, куплену в установленому порядку через банк, не пізніше ніж за 10 робочих днів після дня її зарахування на його поточний рахунок на потреби, зазначені в заяві про купівлю іноземної валюти (п. 44 Положення № 5). Якщо клієнт порушить зазначений строк для перерахування валюти, банк протягом 5 р. дн. продасть куплену іноземну валюту (п.п. 1 п. 47 Положення № 5).

Банк також зобов’язаний продати без доручення клієнта-резидента не пізніше ніж на наступний робочий день після дня зарахування на розподільчий рахунок повернені на адресу резидента (оскільки взаємні зобов’язання частково або повністю не виконані) кошти в іноземній валюті, які були куплені та переказані на користь нерезидента (п.п. 2 п. 47 Положення № 5). Однак вимоги пп. 47-49 Положення № 5 щодо строку продажу іноземної валюти не поширюються на іноземну валюту, яка не належить до 1 групи Класифікатора № 34 (п. 50 Положення № 5) [19].

1.3. Методичні підходи до оцінки ефективності імпортних операцій підприємства

Необхідною умовою прийняття рішення про запровадження зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві є її ефективність, яка визначається шляхом зіставлення досягнутого економічного результату з витратами підприємства для його одержання. Встановлення рівня ефективності імпортних операцій дає змогу оцінити можливість їх реалізації підприємством на іноземних ринках [20].

Під час реалізації імпортної діяльності показники її ефективності допомагають оцінити негативні тенденції, які є індикатором для прийняття окремих управлінських рішень щодо необхідності корегування поточної діяльності або відмови від неї.

Ефективністю імпорту є вигідність імпорту, що вимірюється співвідношенням вартості імпортного товару, який реалізується на

внутрішньому ринку за внутрішніх цін, до вартості товару за зовнішньоторговельними цінами [22].

Українське підприємство, яке закуповує товар у іноземних постачальників, несе втрати, такі, як:

– вартість товару;

– транспортні витрати;

– організаційні витрати.

Вартістю товару виступає контрактна ціна імпортованого товару. Витратами на доставку товару від продавця до покупця вважаються транспортні витрати. Організаційними витратами зазначаються витрати підприємства, які забезпечили укладання контракту, митні збори тощо.

Імпортні витрати дорівнюють сумі вартості товару, транспортних та організаційних витрат. Гривневим обсягом реалізації імпортованих товарів називають імпортний дохід [9, с. 292].

Імпорт товару вважається ефективним, якщо імпортний дохід перевищує імпортні витрати. Потрібно з’ясувати, чи є закупівля товарів у іноземних постачальників доречною, або ж вигіднішою є закупівля товару на внутрішньому ринку країни. Якщо імпортний прибуток перевищує внутрішній прибуток, то імпорт товарів можна вважати вигідним.

Імпортним прибутком називають різницю імпортного доходу та імпортних витрат. Внутрішній прибуток – різниця внутрішнього доходу і внутрішньої вартості товару. Коли ціни на імпортний та аналогічний товар на внутрішньому ринку країни є однаковими, тоді можна вважати, що імпортний дохід прирівнюється внутрішньому доходу, а внутрішня вартість виступає оптовою ціною на цей товар на внутрішньому ринку країни.

Під час імпорту товарів виробництва ситуація ускладнюється. Тоді враховується дохід, одержаний підприємством від використання імпортованого товару, і витрати, які пов’язані з використанням цього товару. В такому разі дохід від товару виробництва дорівнює гривневому виторгу від продажу товарів, зроблених з використанням ТВ (без витрат на реалізацію).

Витратами на товар виробництва вважається сума вартості сировини та енергії, робочої сили та витрат на обслуговування.

Якщо товар є сировиною або запчастиною, потрібно від витрат і доходів від товару виробництва взяти частки, які припадають на нього, від загальних витрат і доходу від виробництва товарів з використанням імпортованого ТВ.

У разі імпорту не враховуються витрати на збереження товару, його розподіл та реалізацію. За необхідністю вони враховуються до експортних та імпортних витрат. Також ці витрати зазначаються у внутрішніх витратах, а саме у собівартості товару та його внутрішній вартості [21, с. 300].

На підставі вищезазначених положень розроблено коефіцієнти ефективності імпорту товарів. Сьогодні в науковій літературі існують різні думки щодо класифікації показників, за якими визначається ефективність імпортних операцій на підприємствах. Наприклад, А. Вічевич та О. Максимець вважають, що до показників для оцінки ефективності імпортних операцій на підприємствах належать показники, зазначені в таблиці 1.2.

Визначають ефективність імпортних операцій на підприємствах за допомогою таких показників, як: валютна ефективність імпорту, економічна (абсолютна) ефективність імпорту, економічний ефект імпорту та рентабельність імпорту (табл. 1.2).

Використання даних показників дозволяє забезпечити інформаційну достовірність та оперативність аналізу здійснення імпортної діяльності, а також допомагає у прийнятті управлінських рішень в системі зовнішньоекономічних зв’язків [9, с. 362].

Аналіз ефективності імпортних операцій на підприємствах потрібно базувати на таких методичних положеннях:

– обчислення елементів витрат і результатів імпортної діяльності в документах оперативного, статистичного і бухгалтерського обліку;

– зведення витрат і результатів для прирівнювання до однакових кількісних одиниць виміру і виключення повторювань;

Таблиця 1.2

Показники для оцінки ефективності імпортних операцій на підприємстві

№	Показник	Формула	Коментарі
1	Валютна ефективність імпорту	Ев.і = (ЦРВі*КЛі) / (Ці*Кіі) де Ев.і – валютна ефективність імпорту; ЦРВі – ціна і-го товару на внутрішньомуринку; КІі – обсяг імпорту і-го товару; Ці – валютна ціна і-го товару	Базою порівняння слугує валютний курс, хоча й виконується порівняння зі значенням курсу за прямим котируванням
2	Економічна (абсолютна) ефективність імпорту	Еефі = Вів.р. / Ві де Еефі – економічна (абсолютна) ефективність імпорту; ВІв.р. – вартість імпортної продукції на внутрішньому ринку; Ві – витрати на придбання імпортноїпродукції	Чим більше цей показник переважає одиницю, тим ефективнішою є імпортна діяльність для підприємства
3	Економічний ефект імпорту	Ее.і.= ВІв.р. – Ві, де Ее.і – економічний ефект імпорту; ВІв.р. – вартість імпортної продукції на внутрішньому ринку; Ві – витрати на придбання імпортної продукції	Вважається, що чим більше значення показника, тим більше підприємство отримує прибутку, тому імпортну діяльність можна вважати ефективною
4	Рентабельність імпорту	Рі = Ее.і / Ві де Рі – рентабельність імпорту; Ее.і. – економічний ефект імпорту; Ві – витрати на придбання імпортної продукції	Показує розмір прибутку від реалізації імпорту на 1 грн. витрат щодо його придбання

Джерело: розроблено на основі [21, с. 185-186]

– дисконтування витрат, доходів та результатів імпортної діяльності організації;

– прирівнювання даних поточного періоду до даних базового періоду для оцінювання поточного стану імпортної діяльності суб'єкта господарювання та опрацювання пропозицій щодо поліпшення ситуації, яка склалася в періоді, що аналізується [18, с. 448].

Під час визначення ефективності імпорту товарів виробничого призначення основну увагу слід приділити ефективності від залучення у виробництво імпортного устаткування та обладнання. Ця ефективність визначається двома способами. Спосіб, який ґрунтується на моделі порівняльної економічної ефективності (Еефі.1):

$$\text{Еефі.1} = \frac{\text{ЕА}}{\text{ЕІ}}, \qquad (1.1)$$

де Еефі.1 – порівняльна економічна ефективність;

ЕА – економічний ефект від придбання та використання

альтернативного варіанта устаткування вітчизняного виробництва;

ЕІ – економічний ефект від придбання та використання імпортного обладнання.

Обов'язковою умовою ефективного імпорту є таке: Еефі1 > 1. Цей показник дає змогу показати те, у скільки разів імпортна продукція (товар) ефективніша за продукцію, що може бути альтернативною імпортній. За цим підходом показники економічного ефекту ЕІ і ЕА за імпортним та альтернативним варіантами оцінюються на основі двох витратних складових, які демонструють ціну споживання товару, таких як ціна придбання товару, яка містить ціну контракту та митні платежі; експлуатаційні видатки за весь період служби товару, а саме вартість затраченої сировини та матеріалів, витрати палива й енергії, ціну ремонтів і запасних частин, заробітну плату працівників. Різниця між показниками ефекту ЕА та ЕІ показує, який додатковий прибуток матиме імпортер, якщо придбає імпортну продукцію замість альтернативної [12, с. 332].

Також визначення ефективності імпорту виробничого обладнання, крім витрат, зазначає результатні показники та зводиться до розрахунку показника (Еефі2), який показує співвідношення обсягу продукції, що випускається протягом деякого періоду на даному устаткуванні, та купівельної ціни імпортного обладнання:

$$Еефі2 = \frac{ОП}{Цкуп.і}, \quad (1.2)$$

де Еефі2 – ефективність імпорту виробничого обладнання;

ОП – обсяг продукції, який випускається протягом деякого періоду на даному устаткуванні;

Цкуп.і – купівельна ціна імпортного обладнання [5, с. 504].

Також показник ефективності імпорту виробничого обладнання характеризує фондовіддачу та зазначає вартість продукту, яка виробляється на даному устаткуванні, на 1 грн. витрат щодо його придбання. Обов'язково потрібно порівнювати значення цього показника зі значеннями аналогічних показників ефективності використання обладнання вітчизняного

виробництва чи іншого обладнання іноземного виробництва. Ефективнішим вважається той варіант, який має більше значення показника фондовіддачі.

Для визначення ефективності імпорту необхідно також розрахувати альтернативний коефіцієнт імпорту товарів споживання [15]:

$$Еіа = (Вв – Сі – Тр – Ор) / (Вв – Св), \quad (1.3)$$

де Еіа – альтернативний показник ефективності імпорту товарів споживання;

Св – вартість вітчизняного товару, аналогічного імпортному.

При здійсненні імпортних операцій товарів для виробництва слід брати до уваги вартість їх обслуговування і використання у процесі виробництва фірмою, що займається їх імпортом.

Щоб проаналізувати ефективність імпорту товарів саме для подальшої їх переробки визначають базовий альтернативний коефіцієнт ефективності [29]:

$$ЕітвБ = Втвир / (Сі + Тр + Ор + Зтвир), \quad (1.4)$$

де ЕітвБ – базовий коефіцієнт ефективності імпорту товарів для виробництва;

Втвир – виторг від використання товару виробництва;

Зтвир – витрати на використання товару виробництва;

Сі – вартість імпортованого товару;

Тр – транспортні витрати;

Ор – організаційні витрати;

Зтвир – витрати на використання товару виробництва.

Імпорт товару буде вважатися ефективним, якщо базовий коефіцієнт імпорту товарів для виробництва буде більше 1.

Для оцінки альтернатив використання вітчизняних товарів розраховується альтернативний коефіцієнт ефективності імпорту товарів для виробництва [47]:

$$ЕітвА = (Втвир – Сі – Тр – Ор + Зтвир) / (Втвир – Св – Зтвир), \quad (1.5)$$

де ЕітвА – альтернативний показник ефективності імпорту товарів для

виробництва.

Якщо коефіцієнт більше за 1, то імпорт товарів для виробництва ефективний.

О. Гребельник поділяє показники для оцінки ефективності імпортних операцій на підприємствах на дві великі групи. Перша група містить показники, які характеризують абсолютну величину економічного ефекту і є різницею між результатом та витратами, а також порівняльні показники ефективності, які характеризуються відношенням результату до витрат контракту; друга група показників містить показники, які характеризують доцільність участі підприємства в зовнішньоекономічних зв'язках підприємств:

– показники локальної ефективності, що розраховуються з використанням чинних внутрішніх цін;

– показники загальноекономічної ефективності, що розраховуються на підставі розрахункових цін [47].

Отже, ефективність організації імпортних операцій залежить від функціонування підприємства в цілому, а також від професіоналізму менеджерів з продажу, обраної маркетингової політики, вибору постачальників, діяльності агентів з пошуку ринків збуту, якості продукції чи сировини, цінової політики, часу доставки та витрат на організацію імпортних операцій [15].

Висновки до розділу 1

Імпортом вважається митний режим, відповідно до якого іноземні товари, за які сплачуються митні платежі згідно зі встановленими законами країни на імпорт цих товарів, а також за виконання всіх обов'язкових митних формальностей видаються до вільного обігу на території країни. Товари, які перебувають у митному режимі імпорту, здобувають статус українських товарів. Митна декларація, яка випустила товар у вільний обіг на митній

території країни, підтверджує український статус товару.

Імпортні операції можна охарактеризувати як комплекс операцій економічного, фінансового та правового характеру у сфері відносин між численними партнерами, що здійснюються на комерційній основі, спрямованих на виконання зовнішньоекономічного договору (контракту).

Об’єктами імпортних операцій є матеріальна продукція, роботи та послуги, включаючи результати виробничого та науково-технічного співробітництва (тобто вони стають товаром). У цьому випадку під «товаром» розуміється будь-яке рухоме та нерухоме майно, роботи та послуги, що є предметом зовнішньоекономічного договору (контракту).

У міжнародній торгівельній практиці використовується два основних методи здійснення імпортних операцій: прямий і непрямий.

Імпорт послуг – це комерційна діяльність, пов’язана з купівлею українськими суб’єктами зовнішньоекономічної діяльності послуг, що надаються іноземними суб’єктами господарської діяльності, незалежно від місця їх надання.

В умовах дії правового режиму військового стану встановлено певні обмеження щодо проведення імпортних операцій. Однак такі умови періодично переглядають: деякі обмеження скасовують, а інші навпаки додають.

Визначають ефективність імпортних операцій на підприємствах за допомогою таких показників як: валютна ефективність імпорту, економічна (абсолютна) ефективність імпорту, економічний ефект імпорту та рентабельність імпорту.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЖИТОМИРСЬКИЙ М'ЯСОКОМБІНАТ» ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ЙОГО ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

2.1. Аналіз стану та тенденцій м'ясопереробної галузі України

Сучасна Україна переживає надскладний період за весь час своєї незалежності. Тривалі події на Сході країни та війна з РФ, непередбачуваність майбутнього, стрімка девальвація гривні негативно вплинули на економіку загалом і на м'ясопереробну галузь зокрема.

Серед основних проблем – нестача якісної сировини, її здорожчання та постійне зниження купівельної спроможності населення. Значну частку сировинної продукції підприємства галузі змушені закуповувати за кордоном. Але девальвація гривні підвищує її ціну, що, у свою чергу, призводить до подорожчання продуктів м'ясопереробки, а зниження доходів і купівельної спроможності населення негативно впливає на продажі [24].

Станом на сьогодні ситуація погіршується бойовими діями на значній території країни, які призводять до загибелі тварин, руйнування багатьох підприємств і порушення логістичних ланцюгів. Поглиблення економічних перетворень в Україні відбувається на тлі складних динамічних зрушень у зовнішньому середовищі та супроводжується зростанням ризиків і невизначеністю практично в усіх підгалузях. Це призводить до необхідності пошуку шляхів ефективно здійснювати економічну діяльність у таких нестабільних умовах.

Актуальними проблемами сьогодення виділяються забезпечення населення продовольчими товарами шляхом збільшення виробництва харчовими підприємствами, стабільність постачання продукції, зокрема м'ясної, доступність якісних продуктів для всіх верств населення незалежно від їхнього доходу. Сучасне споживання населенням м'яса та продукції знаходиться на недостатньому рівні, крім того, погіршуються смакові якості

та знижується цінність згаданої продукції як продукту харчування [44]. Враховуючи вищевикладене, особливого значення набуває розроблення заходів підвищення ефективності функціонування м’ясопродуктового підкомплексу. Важливу роль у вирішенні проблем продовольчої безпеки, насиченні ринку якісною та високопоживною м’ясною продукцією, задоволенні потреб населення, максимальному використанні всіх виробничих потужностей м’ясопереробних підприємств відіграє інтенсивний розвиток тваринницької галузі [46].

Однією з основних причин зниження ефективності діяльності м’ясопереробних підприємств, особливо в сучасних умовах воєнного стану, стало порушення економічних зв’язків і логістичних ланцюгів між сільськогосподарськими та переробними підприємствами. Як наслідок відбувається скорочення виробництва м'ясної продукції. На думку авторів, така ситуація потребує поліпшення агропромислової інтеграції агровиробників із переробниками. М'ясна промисловість гостро відчуває проблеми формування стійкої конкурентної переваги через скорочення поголів'я та продуктивності. Незважаючи на наявність усіх необхідних умов для розвитку м'ясної галузі, динаміка тваринництва та виробництва м’яса має в Україні негативну тенденцію (табл. 2.1, 2.2).

Чисельність поголів’я худоби в 2017-2021 рр. представлено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Поголів’я худоби в 2017-2021 роках, тис. голів

Види худоби	2017	2018	2019	2020	2021	2021, у % до 2017
ВРХ	3530,8	3332,9	3092,0	2874,0	2662,8	75,4
Свині	6109,9	6025,3	5727,4	5876,2	5611,9	91,9
Птиці	204830,9	211654,4	220485,8	200651,9	202243,1	98,7
Вівці та кози	1309,3	1268,6	1204,5	1140,4	1093,0	83,5

Джерело: складено автором на основі [11]

Аналіз динаміки поголів'я з 2017 по 2021 рр. вказує на його поступове зменшення по всіх видах тварин. Це зумовлено економічними й соціальними

факторами, зокрема, збитковістю виробничої діяльності підприємств, зниженням цін реалізації продукції, тривалістю вирощування окремих тварин.

Суттєву значимість у харчуванні людини відіграє продукція м’ясопереробних підприємств, тому згаданій галузі належать вагомі позиції у харчовій промисловості країни. На її розвиток впливають попит і забезпеченість населення продуктами харчування з м'яса. Зважаючи на сучасну нестабільність в економіці країни та кризові явища безпосередньо в м’ясній промисловості, необхідно проаналізувати ринок м’яса та м’ясопродуктів і розглянути основні фактори впливу на економічну ефективність галузевих підприємств. Вихід з ринку м’ясопереробних підприємств або скорочення виробництва погіршує рівень продовольчої безпеки не лише для України, а й для інших країн, оскільки вітчизняне виробництво яловичини та курятини має потужну експортну спрямованість. Відповідно, запобіганню продовольчій кризі сприятиме ефективна діяльність підприємств на ринку м’яса і м’ясопродуктів як виробників однієї з найважливіших харчової продукції [11].

Збалансованість харчування залежить від обсягу та різновидності споживання м’ясної продукції, що являє собою одним із основних джерел незамінних амінокислот, заліза й вітамінів групи В [24]. Рекомендована кількість споживання м’яса на одну особу на рік – 80 кг, а мінімальна – 45 кг [24, 44]. За даними Державної служби статистики України, обсяг виробництва м'яса за 2017-2021 рр. наступний (табл. 2.2).

За останні роки спостерігається скорочення виробництва всіх видів м'яса, крім птиці. Зростання на 5,2% переважно залежить від виробництва курятини, яка забезпечує швидке одержання прибутку завдяки швидкому виробничому циклу. З цієї причини галузь птахівництва інвестиційно привабливіша, ніж скотарство. Важливою сировиною для м’ясопереробної промисловості також виступає свинина, обсяги якої скорочуються менше, ніж яловичина та телятина – на 1,6 і 14,4% відповідно. Свинина – це

Таблиця 2.2

Виробництво м’яса в Україні за 2017-2021 рр.

Види м'яса	2017	2018	2019	2020	2021	2021, у % до 2017
М'ясо в забійній вазі, тис. т	2318,2	2354,9	2492,4	2477,5	2438,0	105,2
у тому числі на одну особу, кг	54,6	55,7	59,3	59,3	58,8	107,7
Яловичина та телятина, тис. т	363,5	358,9	369,5	345,4	311,0	85,6
споживання на душу населення, кг	8,6	8,5	8,8	8,3	7,5	87,2
Свинина, тис. т	735,9	702,6	708,3	697,2	724,0	98,4
споживання на душу населення, кг	17,3	16,6	16,9	16,7	17,5	101,2
М'ясо птиці, тис. т	1184,7	1258,9	1381,4	1404,7	1374,0	116,0
споживання на душу населення, кг	27,9	29,8	32,9	33,6	33,1	118,6

Джерело: складено автором на основі [11]

традиційний продукт у раціоні українців, що визначається досить коротким циклом виробництва.

Загалом обсяги споживання м’яса на душу населення дещо зросли (на 7,7%), в основному за рахунок м’яса птиці (на 8,6%) та свинини (на 1,2%), обсяги споживання яловичини та телятини зменшуються на 12,8%. Показник споживання на одну особу перевищує мінімальну потребу майже на 31%, але все ж таки недостатній щодо рекомендованої норми 80 кг на 26,5%.

Однією з найбільших проблем м’ясопереробних підприємств залишається неможливість забезпечити виробництво якісною вітчизняною сировиною, що компенсується імпортною продукцією не завжди належної якості. Нині виробники м’ясної продукції мають недостатній рівень завантаження внаслідок нестачі сировини та скорочення попиту на готову продукцію через зниження купівельної спроможності споживачів [44].

Доведено прямий зв'язок між доходами населення та споживанням м'яса. Крім того, негативний вплив має підвищення цін на матеріали, що призводить до зростання вартості готової продукції. Сукупність наведених факторів негативно відображається на результативних показниках більшості підприємств [46]. На жаль, зараз все більше спостерігається зниження

рентабельності та збільшення кількості збиткових підприємств. Однак, попри зростання витрат і зменшення загального дефіциту ринкового попиту ціни все одно підвищуються.

Рівень розвитку м'ясопереробної галузі харчової промисловості характеризує ступінь продовольчої безпеки України та впливає на здоров'я та працездатність населення [44]. Також це є основою для посилення позицій нашої країни на зовнішньому ринку.

Як зазначалося вище, для м'ясопереробної промисловості України проблемним питанням постало забезпечення підприємств сировиною. Використання імпортної сировиної продукції сприяє зниженню цін і розширенню асортименту, а державна політика в галузі сільського господарства спрямована на захист внутрішнього ринку від недоброчесної конкуренції і створення умов для розвитку галузі тваринництва, проте навіть такі заходи не дозволяють повністю вирішити всі питання. Враховуючи попередній стан і сучасні події, вітчизняна тваринницька галузь не в змозі на достатньому рівні забезпечувати всі потреби переробників. До того ж багато господарств ще мають застарілуматеріально-технічну базу, низький ступінь концентрації та спеціалізації виробництва, скорочують поголів'я худоби тощо. Окупація та руйнування ще більше загострюють наявну проблематику.

Така ситуація в м'ясопереробній галузі вимагає залучення значних інвестицій, використання інновацій і розвитку взаємовигідних зв'язків. Для підвищення ефективності діяльності підприємств цієї галузі, насамперед необхідно поліпшити її сировинну базу, розширити канали збуту продукції, модернізувати технологічну базу тощо.

Важливим фактором економічного розвитку та впливу на виробничий сектор є активізація інноваційних процесів. Для більшості вітчизняних підприємств процеси поліпшення фінансово-економічної діяльності тісно пов'язані із впровадженням нових технологій і вдосконаленням технологічних процесів, які сприяють зниженню собівартості продукції. При цьому важливо отримати не просто якісний продукт, а саме такий, який

потрібен і відповідає всім вимогам споживачів [46].

Тренд здорового харчування все більше стає популярним. Незалежно від віку, статі і рівня доходів, покупці бажають споживати органічні й здорові продукти для поліпшення та підтримки свого здоров’я. Причому сьогодні цей тренд актуальний не тільки для споживача, який хоче бачити на полицях магазинів доступний такий продукт, а й для виробника, який повинен зробити цей товар кращим і з меншою вартістю. М'ясопереробна промисловість характеризується постійними впровадженнями нових видів продукції з удосконаленою рецептурою, що якнайбільше відповідає постійно зростаючим потребам споживачів.

Ринок м'яса та м'ясопродуктів в Україні включає продукцію тваринництва:

- яловичину;
- свинину;
- м'ясо птиці;
- м'ясо інших сільськогосподарських тварин – кіз, овець, кролів, тощо;
- м'ясні субпродукти.

Іншим сектором ринку є галузь м'ясопереробки, що випускає широкий асортимент готових продуктів харчування та напівфабрикатів:

- ковбас;
- сосисок та сардельок;
- копченостей;
- котлет;
- пельменів тощо.

Інноваційна політика підприємств спрямована на розроблення, створення та впровадження у виробництво різних видів ковбасних виробів нових і вдосконалених технологій.

Споживання м'яса в Україні в умовах повномасштабного російського вторгнення залишилося на зіставному з довоєнними показниками рівні 52 кг м'яса на людину на рік, проте спостерігається переорієнтація попиту на

дешевші його види.

Як повідомляється на сайті Міністерства аграрної політики та продовольства, на сьогодні половина з близько 2 млн. тонн загального фонду споживання м'яса становить свійська птиця, на свинину припадає 37%, яловичину – 13% [11].

«На сьогоднішній день фонд споживання м'яса та м'ясопродуктів у повному обсязі забезпечує потреби внутрішнього ринку та має можливості забезпечувати експортний попит. Це переважно за рахунок м'яса птиці», – цитує відомство свого начальника управління тваринництва та племінної справи Олену Дадус.

Також відбулися зміни у структурі тваринництва – якщо раніше майже половина поголів'я тварин утримувалася на сільгосппідприємствах, то зараз реалізація ними худоби та птиці на забій зросла до 68% [11].

За даними Мінагрополітики, в умовах агресії РФ м'ясопереробні підприємства переорієнтуються, збільшуючи виробництво готової продукції з м'яса птиці, зокрема м'ясних консервів.

Крім того, з початком війни в України вперше з'явилося позитивне експортне сальдо торгівлі м'ясними продуктами, тобто в грошах експортовано продукцію на більшу вартість, ніж імпортовано.

Як повідомлялося, станом на травень 2022 року активи у тваринницькій галузі України з початку повномасштабного вторгнення РФ скоротилися на 10-15%. Це сталося переважно за рахунок втрати контролю над виробничими потужностями на тимчасово окупованих територіях та у зонах активних бойових дій з військами агресора.

За даними Держстату, реалізація в Україні м'яса на забій (у живій вазі) у 2021 році знизилася на 2,4% порівняно з 2020 роком – до 3,38 млн. тонн, виробництво молока – на 5,9%, до 8,72 млн. тонн, яєць – на 13%, до 14,1 млрд. шт. Після російського вторгнення відомство припинило публікувати таку інформацію.

У 2021 році виробництво яловичини від бугаїв молочних та сухостійних корів становило 51,7 тис. тонн. Через відносно високу вартість яловичини (у порівнянні з курятиною та свининою) та харчові вподобання українців, внутрішнє споживання яловичини невисоке. Близько 50% (27 тис. тонн) цього м'яса було експортовано до Китаю, Казахстану, Узбекистану, Азербайджану, Туреччини, Молдови та країн Близького Сходу [11].

На 1 січня 2023 р. в Україні налічувалося 2,3 млн. голів великої рогатої худоби. Від початку війни у областях, що були чи є під окупацією і найбільш постраждали від військової агресії сконцентровано 43,2% всього промислового поголів'я великої рогатої худоби. Через війну, станом на кінець 2022 року, втрачено близько 15% ВРХ.

Найбільшу частку виробництва всього м’яса у 2022 році займає ринок птиці, що сягає майже 80%.

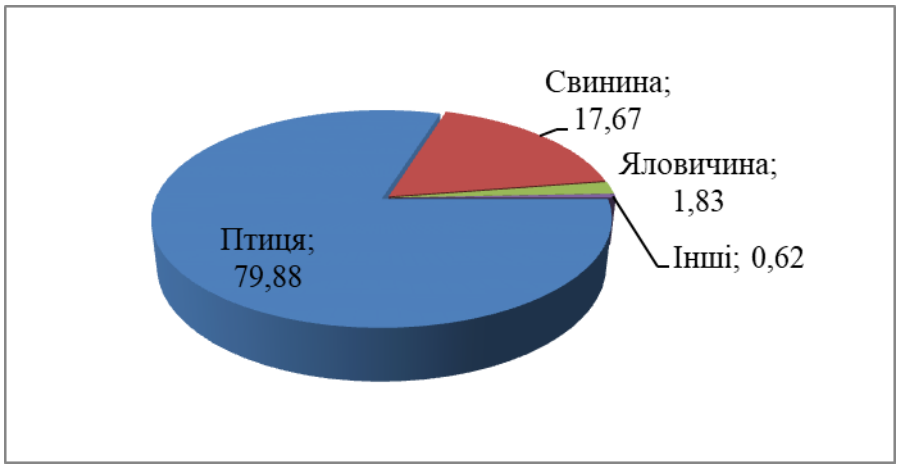

Рис. 2.1. Структура виробництва мяса в Україні у 2022 р., %

Джерело: складено автором на основі [11]

Розглянемо географічну структуру імпорту м’яса в Україну у 2017-2021 рр. У розрізі основних країн-партнерів за допомогою таблиці 2.3.

З таблиці видно, що найбільше мяса різних видів Україна імпортувала протягом 2017-2021 рр. з США, Польщі та Данії. Більш дрібними постачальниками протягом досліджуваного періоду виступали Бельгія, Нідерланди та Ірландія.

Таблиця 2.3

Географічна структура імпорту м'яса в Україну у 2017-2021 рр., тис. дол. США

Експортери	Рік				
	2017	2018	2019	2020	2021
Весь світ	1 215	1 616	1 696	4 443	7 004
США	651	885	920	1 534	2 546
Польща	0	0	1	350	1 253
Данія	0	0	0	992	1 187
Бельгія	10	80	292	673	521
Нідерланди	26	116	282	610	502
Ірландія	0	0	0	153	386
Аргентина	0	0	0	65	271
Австралія	132	130	106	62	233

Джерело: складено автором на основі [11]

Розглянемо продуктову структуру імпорту мяса в Україну у 2012-2021 рр. за допомогою таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Продуктова структура імпорту м'яса в Україну у 2012-2021 рр., тис. дол. США

Назва товара	Рік									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Свинина свежа, охлоджена або заморожена	446032	388643	80076	8154	4201	10009	51920	44213	54408	71052
М'ясо тахарчові субпродукти свійської птиці	157101	101534	57635	37377	34281	48510	51892	52522	45509	57815
Свинячий жир і жир свійської птиці	60886	67739	64410	32664	25590	33936	36624	31817	26186	27563
Харчові субпродукти	43899	54308	28544	17386	11838	12824	16819	17833	17608	18685
М'ясо та харчові мясні субпродукти, солоні, в росолі, сушені або копчені; харчове борошно з м'яса або м'ясних субпродуктів	236	252	297	153	320	2123	4435	7177	11756	16484
М'ясо ВРХ, заморожене	12372	13898	6433	2558	3350	2880	4065	3197	4616	7218
М'ясо ВРХ	1037	1213	1267	925	908	1215	1616	1696	4443	7004
Баранина або козлятина	357	524	111	120	138	228	203	138	377	282
Інше м'ясо та харчові м'ясні субпродукти	23	383	125	2	148	347	89	12	106	86

Джерело: складено автором на основі [11]

Аналіз даних таблиці 2.4 показав, що найбільше в Україну було імпортовано протягом 2012-2021 рр. свинини свежої, охлодженої або замороженої, м’яса та харчових субпродуктів свійської птиці та свинячого жиру і жиру свійської птиці.

Протягом 2022 року Україна імпортувала 46,9 тис. тонн свинини, що на 15,5% більше, ніж за попередній рік.

У грошовому еквіваленті імпорт за 2022 рік зріс на 30,6% проти аналогічного періоду 2021 року – до $ 96,8 млн.

Протягом 2022 року свинину ввозили переважно з Данії (34,9%), Нідерландів (24,9%) та Польщі (21,5%).

2.2. Загальна характеристика діяльності ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат»

ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» – підприємство харчової промисловості у місті Житомир.

Одне з найстаріших підприємств України**,** історія починається ще з 1920 року, коли на місці колишньої приватної бійні була створена кишкова майстерня «Кишпромторг».

У 1936 році до будівлі бійні було прибудовано приміщення ковбасного цеху, воловник на 50 голів, свинарник і будівля для засолу шкур. У тому ж році кишкова майстерня була перейменована в м'ясокомбінат. У післявоєнні роки в 1946 році після реконструкції був введений в експлуатацію новий ковбасний цех потужністю 1,5 т в зміну і холодильник на 100 т одноразового зберігання. У 1949-1950 рр. був зданий в експлуатацію м'ясожировий цех потужністю 13 т м'яса за зміну і санітарна бійня.

За радянських часів Житомирський м'ясокомбінат (разом з трьома іншими м'ясокомбінатами області і шістьма забезпечували їх діяльність заготівельними радгоспами входив до складу Житомирського виробничого об'єднання м'ясної промисловості) був одним з провідних підприємств міста і

був найбільшим підприємством харчової промисловості міста.

Стратегічна мета ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» – найбільш повне задоволення вимог споживачів якісною та безпечною продукцією, підвищення лояльності клієнтів, зміцнення позицій на ринку, розширення ринків збуту, підвищення добробуту кожного члена колективу, акціонерів і суспільства в цілому.

Продукція підприємства виготовляється з якісного і безпечного сировини, з дотриманням вимог чинного законодавства, санітарних норм і правил, що дозволяють забезпечити досягнення позицій лідера на вітчизняному ринку.

Організаційну структуру управління підприємства зображено на рисунку 2.2.

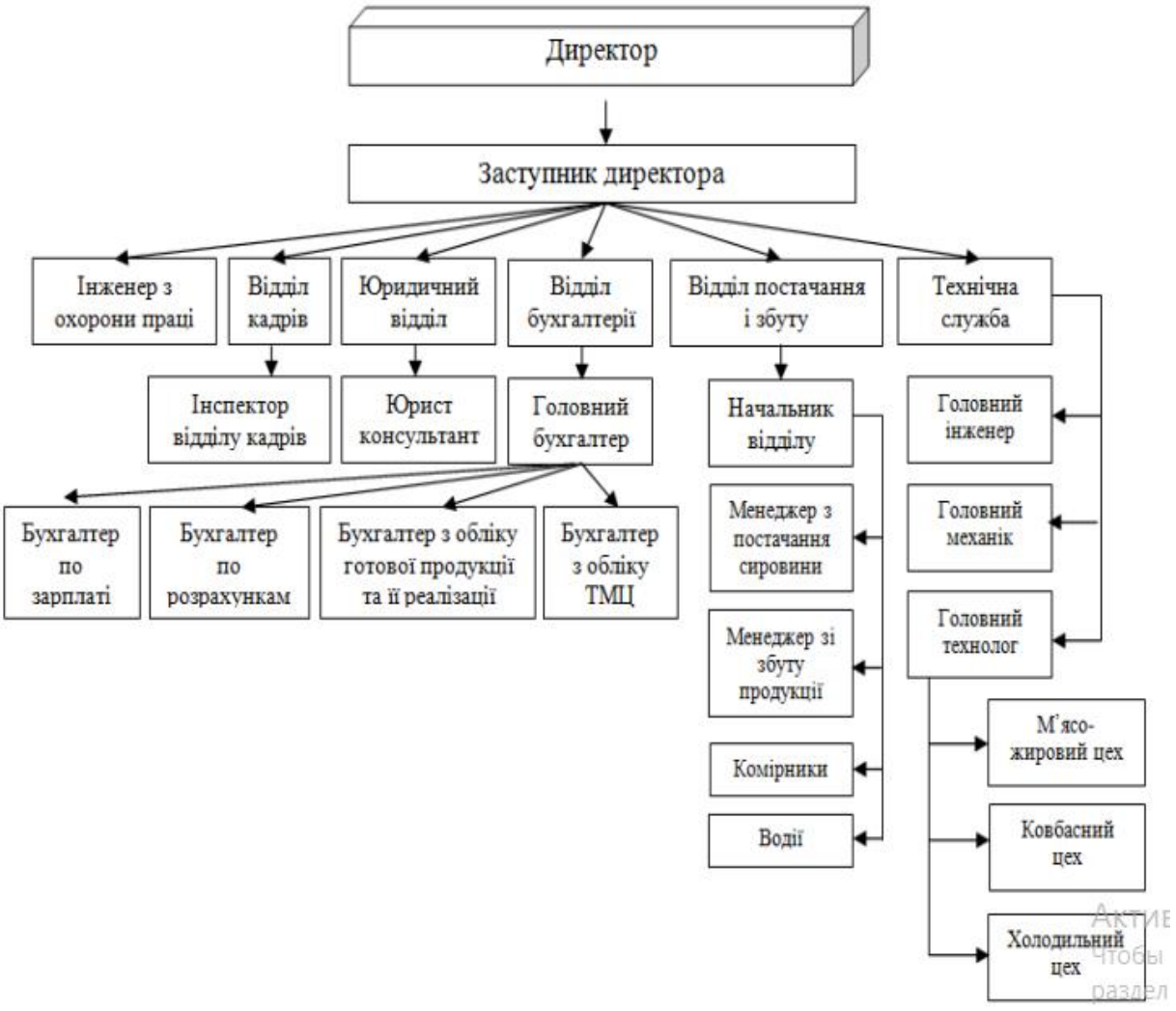

Рис. 2.2. Структура управління ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат»

Директору ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» підпорядковуються його заступники. Головний керівник здійснює лінійну дію учасників структури, а саме керівники функціональних відділів надають функціональне сприяння виконавцям їх робіт. Лінійно-функціональна структура управління є ефективною для ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат».

Профіль ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» проілюструємо за допомогою таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Профіль ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат»

Повне найменування	Товариство з обмеженою відповідальністю «Житомирський м’ясокомбінат»
Скорочене найменування (згідно статуту)	ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат»
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю
Код за Єдиним державним реєстром підприємств та організації України	32122069
Місцезнаходження	Україна, Житомирська обл., м. Житомир, вул. Сергія Параджанова, буд. 127
Місце проведення державної реєстрації	Виконком Житомирської міської ради Житомирської області
Дата взяття на облік як платника податків	06.08.2002 р.
Дата державної реєстрації в ЄДРПОУ	22.12.2010 р.
Основні види діяльності	10.13 Виробництво м’ясних продуктів (основний); 10.11 Виробництво м'яса; 46.32 Оптова торгівля м'ясом і м'ясними продуктами; 46.39 Неспеціалізована оптова торгівля продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами; 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля; 47.19 Інші види роздрібної торгівлі в неспеціалізованих магазинах.

Джерело: складено на основі даних ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат»

Керівництво ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» бере на себе зобов’язання:

- вжити необхідних заходів щодо розуміння політики в області якості та безпеки харчових продуктів і забезпечення її реалізації з використанням всіх наявних ресурсів;

- головним критерієм у роботі зі споживачем, при виконанні всіх замовлень, керівництво і співробітники повинні вважати якість і безпеку продукції, дотримання законодавчих вимог і вимог споживачів;
- створювати і підтримувати відповідні умови, що дозволяють працівникам повністю приєднатися до досягнення цілей підприємства, при цьому справедливо і об'єктивно оцінювати їх діяльність;
- обов'язки та повноваження кожного працівника визначати таким чином, щоб кожен усвідомлював свою власну відповідальність за якість і безпеку продукції і свою діяльність;
- забезпечити систематичне навчання персоналу в області якості та безпеки харчових продуктів, залучити кожного працівника до участі у вдосконаленні процесів виробництва, стимулювання персоналу за поліпшення якості і безпеки продукції.

Ця політика в області якості та безпеки харчових продуктів є частиною загальної політики ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» і основою для формування стратегії підприємства.

Основні напрямки діяльності в галузі управління якістю та безпечністю харчової продукції:

- розвиток і постійне поліпшення системи управління якістю та харчовою безпекою, що базується на принципах міжнародних, національних і корпоративних стандартів, командному та процесного підходу, моральної і матеріальної зацікавленості працівників підприємства;
- удосконалення існуючих і впровадження сучасних безпечних технологій, створення при цьому умов для активної участі працівників в процесі генерації нових ідей;
- розширення асортиментного ряду продукції з урахуванням потреб ринку і вимог споживачів;
- залучення всього персоналу до досягнення стратегічних і поточних завдань шляхом використання мотивації, організації навчання та ефективного розвитку персоналу;

- постійне зростання обсягів виробництва;
- відповідальність перед споживачами за якість і безпеку виготовленої продукції;
- підвищення добробуту і забезпечення соціального захисту працівників ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат».

Завдяки багаторічному досвіду і довірі споживачів ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» розвивається з кожним днем і на даний момент має 3 основних бренди: ТМ «М'ясна Гільдія», ТМ «Ранчо», ТМ «Gremio de la Carne». Технологи і фахівці м'ясного виробництва відточують майстерність приготування м'ясних шедеврів і не зупиняються на досягнутому рівні [1].

ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» – одне із найстаріших підприємств м'ясопереробного комплексу в Україні. В Житомирі відкрили м'ясопереробний цех в 1920 році. Це знаменний рік для компанії. У цьому році розпочалася історія створення «Житомирського м'ясокомбінату» шляхом перейменування місцевої бійні у кишкову майстерню «Кишпромторг». З 1923 по 1926 рр. була створена бійня.

1936-2010 рр. – починаючи з 1936 року, м'ясокомбінат м. Житомир активно модернізувався, запускаючи нові технології виробництва і вдосконалюючи виробничі потужності.

У 1936 році до будівлі бійні було прибудовано приміщення ковбасного цеху, воловня на 50 голів і будівля для засолу шкур. У тому ж році кишкова майстерня була перейменована в м'ясокомбінат. Виробнича потужність переробки м'яса складала 6 тонн за зміну. Виробнича потужність ковбасних виробів – 0,5 т на зміну.

У 1946 році після реконструкції був введений в експлуатацію ковбасний цех, потужністю 1,5 т в зміну, і холодильник на 100 т одноразового зберігання. У 1949-1950 рр. був зданий в експлуатацію м'ясожировий цех потужністю 13 т м'яса за зміну і санітарна бойня.

У 1968 році до складу м’ясокомбінату увійшла Житомирська птахофабрика.

У 1970 році після реконструкції територія м’ясокомбінату займала площу в 5,2 га. База перед забійного утримання тварин була розрахована на прийом 600 голів великої рогатої худоби.

У 1975 році Державною комісією СРСР, була прийнята в експлуатацію перша черга м’ясокомбінату на новій території. З введенням в експлуатацію всіх потужностей, Житомирський м’ясокомбінат став одним з п’яти найбільших виробників Радянського Союзу. Площа комбінату становила 18,2 га.

У 1990 році м’ясокомбінат виробляв 100 тонн м’яса і 20 тонн ковбасних виробів на зміну. У 1995 році був введений в експлуатацію консервний цех потужністю 8 туб на зміну.

2003 р. – Житомирський м’ясокомбінат увійшов до складу компанії ГК «Альянс», що дало новий потужний імпульс до подальшого розвитку.

2005 р. – проведено перший етап сучасного удосконалення:

- придбано сучасне обладнання провідних європейських виробників;
- проведена реконструкція основних виробничих цехів (ковбасного і м’ясожирового цехів);
- переобладнані і реконструйовані холодильні камери (об’ємом 4 тис. тонн продукції в охолодженому і замороженому стані).

2005-2010 рр. – керівництвом компанії було прийнято рішення про створення власної фірмової торгової мережі. На сьогодні власниками компанії є ТОВ «Група компаній Альянс» з часткою у статутному капіталі 99,6% та Мелікян Давид Арменович з часткою 0,4%, директор – Бабич Олег Анатолійович.

У 2014 році на Житомирському м’ясокомбінаті була розроблена і впроваджена система управління безпекою харчових продуктів, відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO 22000: 2005, який заснований на принципах HACCP.

HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points) – визнана в світі система аналізу ризиків та управління критичними контрольними точками. Метою системи HACCP є забезпечення безпеки продуктів харчування для споживачів шляхом контролю над факторами ризику протягом повного циклу виробництва і транспортування.

Підприємство отримує вигоди запровадивши систему HACCP, а саме:

- підвищення лояльності споживачів та клієнтів (концентрація уваги і ресурсів підприємства на головному – на критичних контрольних точках, виявлення та управління критичними процесами, гарантований випуск якісної та безпечної продукції, зростання довіри споживачів та клієнтів);

- підвищення економічних вигоди (економія ресурсів, зниження частки забракованої продукції, скорочення витрат завдяки поліпшенню взаємин з наглядовими органами).

Контроль якості від вхідної сировини до готової продукції здійснюється державною і власної ветеринарною службою, виробничою лабораторією підприємства, яка здійснює контроль продукції за органолептичними, фізико-хімічними та мікробіологічними показниками. Крім цього, кожен день органолептичні властивості продукція перевіряються дегустаційною комісією підприємства.

Споживачі можуть бути впевнені в тому, що придбані ними продукти були виготовлені з якісної м’ясної сировини з дотриманням правил гігієни, санітарії та безпеки.

Для розширення експортних можливостей та виходу на ринок арабських країн на підприємстві відкориговані технологічні процеси, проведена сертифікація продукції за стандартами «HALAL» і отримано відповідний сертифікат.

Підприємство не зупиняється на досягнутому. У 2016 році впроваджені вимоги міжнародного стандарту з харчової безпеки PAS 22002 та проведено сертифікацію за схемою FSSC 22000.

ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» виробляє широкий асортимент ковбасних виробів і м’ясних делікатесів високої якості. М’ясокомбінат є одним із кращих підприємств Житомирської області і входить у 5-ку найкращих підприємств України, про що свідчать нагороди та дипломи, отримані компанією протягом усього періоду діяльності [1]. У Житомирі та в Києві відкрито понад 60 фірмових торгових точок.

Конкурентами Житомирського м’ясокомбінату можна вважати всі заводи та пекарні, що виготовляють та реалізовують ковбасну продукцію в Україні. Серед яких найбільш відомими є: м'ясна фабрика «Фаворит», «Глобинський м'ясокомбінат», м'ясокомбінат «Ятрань», «Ювілейний», «Кременчукм’ясо».

Діючі ліцензії, видані ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат», наведено в додатку А.

У своїй діяльності Товариство керується чинним законодавством, Статутом, рішеннями загальних зборів засновників, внутрішніми положеннями Товариства.

Товариство не входить до будь-яких асоціацій, корпорацій, концернів та об’єднань. Органами Товариства є: загальні збори засновників, Наглядова рада, Генеральний директор та ревізійна комісія.

ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» виробляє широкий асортимент ковбасних виробів і м’ясних делікатесів високої якості, під маркою «Ранчо», «М’ясна гільдія» та «Gremio».

Майстри «Gremio de La Carne» втілили свої професійні ідеї в п’яти категоріях: сирокопчених, сиров’ялених і напівкопчених ковбас, сосисках і снеках.

Магазини «Житомирська м'ясна гільдія» пропонують м'ясо за ціною виробника і лише українського походження, яке завжди свіже завдяки щоденним доставкам продукції безпосередньо з м'ясокомбінату. Асортимент налічує 4 асортиментні групи, а саме: сосиски, варені ковбаси, сирокопчені ковбаси, напівкопчені ковбаси.

Сировиною для виготовлення харчових продуктів ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» є жива велика рогата худоба, свині, іноді коні. Сировину підприємство заготовляє за рахунок свого відділу забезпечення сировиною, а також за рахунок приватних заготівельників, що працюють за готівковою системою одноразових виплат за виконану роботу.

Постачальниками сировини та матеріалів в основному є КСП Житомирської області, а також ВАТ «Житомирголовпостач», УПТК Житомирської та Київської областей, 2Укрхарчопром» (м. Київ), ГМЗ м'ясомолторгу, «Хлібопродукти», спиртоб'єднання, «Житомироблтара», «Київгофтара».

На підприємстві встановлене сучасне обладнання фірм «Autotherm», «Laska», «Handtman», «Polyclip», «Maja», «Copland», «Webomatic».

Житомирський м'ясокомбінат – сучасне високотехнологічне підприємство, яке займає лідируючі позиції серед підприємств м'ясопереробної промисловості України.

Використання новітнього обладнання від світових лідерів, впровадження передових технологій виробництва та постійний контроль якості сировини в сучасній лабораторії, все це забезпечує найвищу якість продукції.

Житомирський м’ясокомбінат має 3 основних бренди: ТМ «М’ясна Гільдія», ТМ «Ранчо», ТМ «Gremio de la Carne».

ТМ «М’ясна Гільдія» представлена такою продукцією: сосиски від «Майстрів смачного життя», «М’ясняшки», сосиски «ДСТУ» – майстри смачного життя. Дані лінійки сосисок налічують різні види ковбас на будь-який смак. Сосиски з сиром Mozzarella – з італійським характером і ніжною Моцареллою всередині; з вершками і філе індички – відмінне поєднання вершків і філе індички, як ніжний і дієтичний французький Прованс; з шинкою і сулугуні – гарячий і соковитий грузинський колорит; з вершками і телятиною – традиційне поєднання ніжного м'яса і вершків – українська класика.

Сосиски «ДСТУ» беруть свій початок в 1936 році. Сосиски «ДСТУ» – ковбасний виріб, що виготовляється з подрібненого (прокрученого) м'яса. Являє собою маленьку ковбаску, однак, на відміну від звичайної ковбаси, вживається в їжу після деякої термічної обробки (варіння, смаження). Для надання більшої ніжності й соковитості продукту, «Майстри справ м'ясних» додали вершки та молоко, для сосисок в натуральній оболонці.

«М'ясняшки» виключно вищого сорту з найніжнішого м'яса якісних сортів яловичини та свинини з додаванням філе курки, твердого сиру та молока. Сир та молоко надають готовому продукту м'який та вершковий смак, що так подобається дітям.

Майстри лінійки «Gremio de La Carne» втілили свої професійні ідеї в п’яти категоріях сирокопчених, сиров’ялених і напівкопчених ковбас, сосисках і снеках.

Розглянемо динаміку виробництва продукції ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» у розрізі асортиментних позицій за допомогою таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Динаміка виробництва продукції ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» у розрізі асортиментних позицій у 2020-2021 рр.

Найменування продукції (видів, асортиментних груп)	Вироблено продукції в натуральному виразі, од.		Відхилення	
	2020 р.	2021 р.	абсол.	відн., %
1. Сосиски	4915,5	6037,2	22,8	4915,5
2. Варені ковбаси	4357,3	4860,5	11,6	4357,3
3. Сирокопчені ковбаси	2306,7	2680,3	16,2	2306,7
4. Напівкопчені ковбаси	3698,1	4043,7	9,4	3698,1

Джерело: складено на основі даних ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат»

За 2021 рік по всій продукції бачимо збільшення обсягів виробництва. Сосисок виготовлено на 22,8% більше, ніж у попередньому році, варених ковбас – на 11,6%, сирокопчених ковбас – на 16,2% та напівкопчених ковбас – на 9,4%. Хоча обсяги виробництва збільшилися, максимізувати прибуток не вдалося. Через зростання цін на сировину фінансові показники підприємства

знизилися. Також погіршення деяких показників відбулося через розповсюдження пандемії коронавірусу.

Таблиця 2.7

Динаміка структури асортименту продукції

Найменування продукції (видів, асортиментних груп)	Вироблено продукції у вартісному виразі, тис. грн.		Структура асортименту, %		Відхилення по структурі, %
	2020 рік	2021 рік	2020 рік	2021 рік	
1. Сосиски	383,2	419,6	35,7	35,2	-0,5
2. Варені ковбаси	274,72	310,52	25,6	26,1	0,5
3. Сирокопчені ковбаси	157,7	171,18	14,7	14,4	-0,3
4. Напівкопчені ковбаси	256,5	289,4	23,9	24,3	0,4
Разом: вироблено продукції у вартісному виразі	1072,12	1190,7	-	-	-

Джерело: складено на основі даних ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат»

Структура асортименту за 2020 рік займала наступні позиції: сосиски – 35,2%, варені ковбаси – 26,1%, сирокопчені ковбаси – 14,4% та напівкопчені ковбаси – 24,3%.

Отже, підприємство отримало прибуток не лише за рахунок нововиробленої продукції, а й за рахунок запасів та інших операційних доходів (дохід від здачі в оренду цеху та земель, що належать комбінату).

Структура чисельності працівників ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» у 2020-2021 рр. представлена в таблиці 2.8.

Аналіз даних таблиці 2.8 показав, що у 2021 р. у ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» зросла облікова чисельність працівників на 108 осіб (на 29%), в тому числі жінок – на 1 особу. Зросла кількість керівників у 2021 р. на 67 осіб, або 29%, з них жінок – на 1 особу, або 0,98%.

Крім того, у 2021 р. зросла кількість професіоналів на 26 осіб, фахівців – на 106 осіб. При цьому скоротилася чисельність технічних службовців на 194 осіб, кваліфікованих та інших робітників – на 11 осіб, працівників, які перебувають у відпустках у зв'язку з вагітністю та пологами, – на 5 осіб, працівників, які перебувають у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею віку, встановленого чинним законодавством, – на 7 осіб.

Таблиця 2.8

Чисельність працівників ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат»

Показник	2020 р.		2021 р.		Абсолютне відхилення, +/-		Відносне відхилення, %	
Чисельність та якісний склад працівників	всього осіб	у тому числі жінок	всього осіб	у тому числі жінок	всього осіб	у тому числі жінок	всього осіб	у тому числі жінок
Облікова кількість штатних працівників станом на 31.12.2020 р., з них:	1786	794	1894	859	108	65	6,05	8,19
керівників	231	102	298	103	67	1	29,00	0,98
професіоналів	96	42	122	78	26	36	27,08	85,71
фахівців	112	49	314	155	202	106	180,36	216,33
технічних службовців	226	98	32	31	-194	-67	-85,84	-68,37
кваліфікованих та інших робітників	1121	503	1128	492	7	-11	0,62	-2,19
Перебувають у відпустках у зв'язку з вагітністю та пологами	8	8	3	3	-5	-5	-62,50	-62,50
Перебувають у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею віку, встановленого чинним законодавством	69	69	62	62	-7	-7	-10,14	-10,14

Джерело: складено на основі даних ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат»

Основні показники діяльності ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» у 2020-2022 рр. проаналізуємо за допомогою даних таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Основні показники діяльності ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» у 2020-2021 рр.

Показники	Одиниці виміру	2020 р.	2021 р.	Відхилення	
				абсолютне, +-	відносне, %
1. Чистий дохід від реалізації продукції	тис. грн.	1423130	1704746	281616	19,79
2.Собівартість реалізованої продукції	тис. грн.	1047812	1200794	152982	14,60
3.Адміністративні витрати	тис. грн.	36706	43288	6582	17,93
4. Витрати на збут	тис. грн.	268124	371270	103146	38,47
5. Повні витрати на виробництво і реалізацію продукції (р.2+р.3+р.4)	тис. грн.	1352642	1615352	262710	19,42

Продовж. табл. 2.9

Показники	Одиниці виміру	2020 р.	2021 р.	Відхилення	
				абсолютне, +-	відносне, %
6. Фінансовий результат від операційної діяльності	тис. грн.	64271	96818	32547	50,64
7. Інші операційні доходи	тис. грн.	1744	18189	16445	942,95
8. Інші операційні витрати	тис. грн.	7961	10765	2804	35,22
9. Прибуток від реалізації продукції	тис. грн.	70488	89394	18906	26,82
10. Чистий фінансовий результат	тис. грн.	7445	30285	22840	306,78
11. Середньорічна вартість активів	тис. грн.	496945	779227,5	282282,5	56,80
12. Середньорічна вартість власного капіталу	тис. грн.	32270	190959	158689	491,75
13. Середньорічна вартість основних засобів	тис. грн.	146710	355275	208565	142,16
14. Чисельність промислово-виробничого персоналу (ПВП)	осіб	1628	1894	266	16,34
15. Витрати на 1 грн. чистого доходу від реалізації (р.5/р.1)*100	коп.	95,05	94,76	-0,29	-0,31
16. Фондовіддача (р.1/р.13)	тис. грн./грн.	9,7	4,80	-4,90	-50,53
17. Продуктивність праці ПВП (р.1/р.14)	тис. грн./особу	874,16	900,08	25,92	2,96
18. Рентабельність продукції (р.9/р.5)*100	%	5,21	5,53	0,32	-
19. Рентабельність діяльності (продажів) (р.10/р.1)*100	%	0,52	1,78	1,25	-
20. Рентабельність активів (р.10/р.11)*100	%	1,50	3,89	2,39	-
21. Рентабельність власного капіталу (р.10/р.12)*100	%	23,07	15,86	-7,21	-

Джерело: складено на основі даних ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат»

Аналіз діяльності ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» свідчить про покращення його основних показників у 2021 році. Так, у 2021 р. відбулося зростання чистого доходу від реалізації продукції на 281616 тис. грн. (19,79%); зростання прибутку від операційної діяльності на 32547 тис. грн. (50,64%)%; прибутку від реалізації продукції 18906 тис.грн. (26,82); чистого прибутку на 22840 тис. грн. (306,78%) (рис. 2.2).

Крім того, відбулося зростання повних витрат на виробництво і реалізацію продукції на 262710 тис. грн. або на 19,42% за рахунок зростання

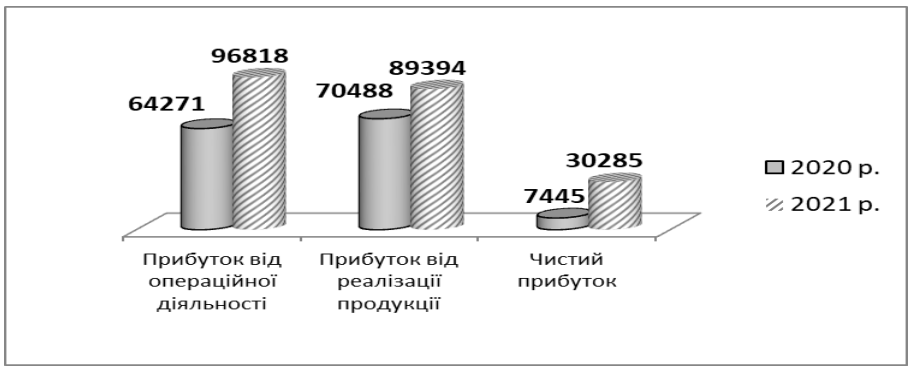

Рис. 2.2. Динаміка прибутків ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» у 2020-2021 рр.

Джерело: складено на основі даних ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат»

собівартості реалізованої продукції на 14,6%, адміністративних витрат на 17,93% та витрати на збут на 38,47%.

Позитивним також було скорочення витрат на 1 грн. чистого доходу від реалізації на 0,29 коп., або 0,31%; зростання продуктивності праці на 2,96%.

Зменшення фондовіддачі у 2021 р. на 50,53% відбулося за рахунок значного зростання у 2021 р. порівняно з 2020 р. середньорічної вартості основних засобів (на 142,16%). А значне зростання у 2021 р. середньорічної вартості власного капіталу на 491,75% спричинило падіння рентабельності власного капіталу у 2021 р. на 7,21% порівняно з 2020 р.

Позитивна динаміка у 2021 р. проявилася у зростанні показників рентабельності продукції (на 0,32%), рентабельності діяльності (на 1,25%), рентабельності активів (на 2,39%) (рис. 2.3).

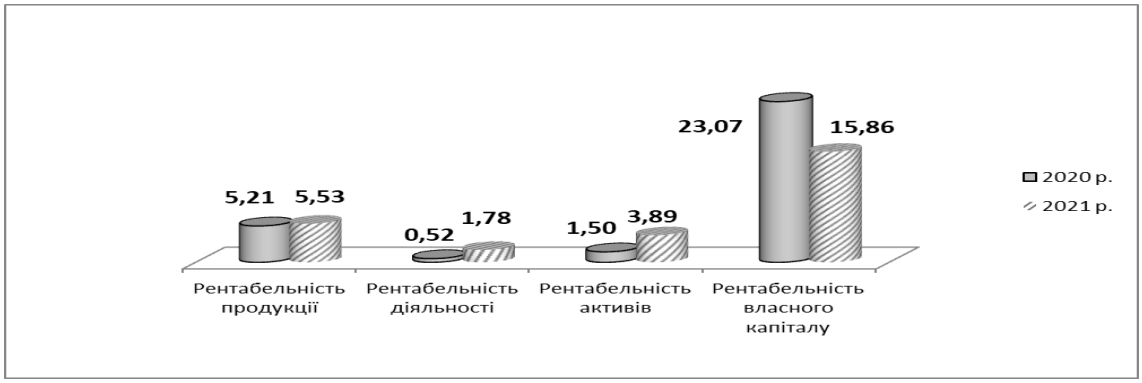

Рис. 2.3. Динаміка рентабельності ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» у 2020-2021 рр.

Джерело: складено на основі даних ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат»

Проведемо аналіз ліквідності ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» у 2020-2021 рр. за допомогою даних таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Показники ліквідності ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» у 2020-2021 рр.

Показники	Норматив	2020 р.	2021 р.	Відхилення	
				абсол., +-	відносне, %
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,5	1,404	1,166	-0,238	-16,95
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,7-0,8	1,079	0,995	-0,084	-7,78
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2	0,004	0,010	0,006	150,00

Джерело: складено на основі даних ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат»

Аналіз показників ліквідності ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» у 2020-2021 рр. показав негативну тенденцію до зниження коефіцієнта поточної ліквідності на 16,95%, а коефіцієнта швидкої ліквідності на 7,78%. Але при цьому у 2021 р. на підприємстві зросло значення показника абсоютної ліквідності на 150%. Але слід відмітити, що усі значення показників ліквідності не відповідають нормативним.

2.3. Оцінка ефективності імпортних операцій підприємства

На сучасному етапі розвитку ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» має налагоджену співпрацю з трьома зарубіжними партнерами, тобто ці зв’язки вже є постійними.

Основним видом зовнішньоекономічної діяльності, яким займається ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат», є імпорт. Усі імпортовані товари використовуються підприємством в процесі виробництва. ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» виробляє свою продукцію з імпортної сировини. Обсяг імпорту у 2021 році становив 8458200 грн.

Предметом зовнішньоекономічної діяльності товариства є імпорт сировини (мяса свинини та яловичини, сирого замороженого в тушах для задоволення потреб власного виробництва).

Основні проблеми забезпечення імпортної діяльності ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат»:

- брак і недостатність сировини для виробництва продукції;
- недостатнє використання нових інформаційних технологій;
- проблеми на митному кордоні країни;
- застаріле обладнання;
- політичні проблеми в Україні, через що багато фірм-партнерів відмовляються співпрацювати або пропонують невигідні умови постачання.

Управління імпортними операціями підприємства здійснюється з урахуванням результатів аналізу ситуації на ринку та тенденцій її зміни, а також з урахуванням ймовірної реакції ринку на рішення, прийняті керівництвом компанії.

Основні завдання аналізу управління імпортними операціями на даному підприємстві:

- вивчення характеристик іноземного ринку;
- аналіз потенційних можливостей ринку;
- аналіз розподілу часток ринку між фірмами;
- короткострокове та довгострокове прогнозування;
- вивчення реакції конкурентів на зміну ринкових умов;
- визначення політики цін на іноземному ринку.

Динаміка операцій з імпорту сировини ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» представлена в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11

Вартісна динаміка операцій з імпорту сировини

ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» за 2020-2021 рр, тис. грн.

№	Показник	2020 рік	2021 рік	Відхилення	
				абсол., +/-	відн., %
1.	Витрати на закупівлю імпортної сировини	5521,5	8458,2	2936,7	53,2

Джерело: складено автором

З таблиці видно, що витрати ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» на імпорт сировини у 2021 р. зросли порівняно з 2020 р. на 53,2%.

Проаналізуємо ефективність імпортних операцій ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» за 2020-2021 рр. Вихідні дані наведено в таблиці 2.12.

Таблиця 2.12

Показники ефективності імпортних операцій

ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» за 2020-2021 рр, тис. грн.

№	Показник	2020 рік	2021 рік	Відхилення	
				абсол.,+-	відн., %
1.	Витрати на закупівлю імпортної сировини	5521,50	8458,20	2936,70	53,19
2.	Виторг від використання товару виробництва	7011,00	9952,00	2941,00	41,95
3.	Транспортні витрати	272,90	340,50	67,60	24,77
4.	Митні витрати	12,70	14,20	1,50	11,81
5.	Ефект імпорту	1203,90	1139,10	-64,80	-5,38
6.	Ефективність імпорту	1,21	1,13	-0,08	-

Джерело: складено автором

Імпорт сировини ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» за 2020-2021 рр. слід вважати ефективним, оскільки базовий коефіцієнт імпорту товарів для виробництва був у 2020 та 2021 рр. більше за 1. Проте у 2021 році спостерігалося зростання витрат на закупівлю імпортної сировини на 2936,7 тис. грн. (53,19%) та зростання титрат на транспортування на 67,6 тис. грн. (24,77%) та митних витрат на 1,5 тис грн. (11,81%), що привело до погіршення показника ефекту імпорту на 64,8 тис. грн. (5,38%) та показника ефективності імпорту на 0,08%.

На ефективність імпортних операцій ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» впливає цілий ряд чинників. Основні серед них:

- курс іноземної валюти (валюти контракту) до національної грошової одиниці;

- транспортні витрати по контракту.

Рівень цін і величина прибутку знаходяться в прямо пропорційній залежності: при збільшенні рівня цін сума прибутку зростає, і навпаки.

На ефективність зовнішньоекономічних операцій ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» впливають наступні фактори: митні платежі, схема митного оформлення, транспортування, нетарифні обмеження, маркетинг, безпека та ризики тощо. Всі ці фактори та ризики повинні бути мінімізовані за допомогою логістики та системного підходу.

Висновки до розділу 2

Однією з основних причин зниження ефективності діяльності м’ясопереробних підприємств, особливо в сучасних умовах воєнного стану, стало порушення економічних зв’язків і логістичних ланцюгів між сільськогосподарськими та переробними підприємствами. Як наслідок відбувається скорочення виробництва м'ясної продукції.

ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» – одне із найстаріших підприємств м’ясопереробного комплексу в Україні. Підприємство виробляє широкий асортимент ковбасних виробів і м’ясних делікатесів високої якості, під маркою «Ранчо», «М’ясна гільдія» та «Gremio».

Конкурентами «Житомирського м’ясокомбінату» можна вважати всі заводи та пекарні, що виготовляють та реалізовують ковбасну продукцію в Україні. Серед яких найбільш відомими є: м'ясна фабрика «Фаворит», «Глобинський м'ясокомбінат», М'ясокомбінат «Ятрань», «Ювілейний», «Кременчукм’ясо».

Аналіз діяльності ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» свідчить про покращення його основних показників у 2021 році. Позитивна динаміка у 2021 р. проявилася також у зростанні показників рентабельності.

Основним видом зовнішньоекономічної діяльності, яким займається ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат», є імпорт. Усі імпортовані товари використовуються підприємством в процесі виробництва.

Імпорт сировини ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» за 2020-2021 рр. слід вважати ефективним, оскільки базовий коефіцієнт імпорту товарів для

виробництва був у 2020 та 2021 рр. більше за 1. Проте у 2021 році спостерігалося зростання витрат на закупівлю імпортної сировини на 2936,7 тис. грн. (53,19%) та зростання титрат на транспортування на 67,6 тис. грн. (24,77%) та митних витрат на 1,5 тис грн. (11,81%), що привело до погіршення показника ефекту імпорту на 64,8 тис. грн. (5,38%) та показника ефективності імпорту на 0,08%.

РОЗДІЛ 3. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ ТОВ «ЖИТОМИРСЬКИЙ М'ЯСОКОМБІНАТ»

3.1. Програма діяльності підприємства щодо підвищення ефективності імпортних операцій

Формуючи програму діяльності ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» щодо удосконалення імпортних операцій, необхідно здійснити наступні процедури:

- комплексне дослідження проблем підвищення ефективності імпортної діяльності;
- виявлення напрямків удосконалювання системи управління та планування зовнішньоекономічних зв'язків на рівні підприємства;
- виявлення напрямків удосконалення методів імпортної роботи;
- вивчення сучасних аналітичних підходів і методів дослідження зовнішньоторговельних ринків;
- аналіз конкурентноспроможності підприємства;
- аналіз динаміки імпортної діяльності підприємства;
- дослідження раціональності використання ресурсів;
- розробку методики аналітичної оцінки ефективності окремої імпортної операції.

Основою стратегії імпорту є дослідження цін та якості імпортованої сировини, термінів та якості обслуговування. На сучасному етапі розвитку процес освоєння ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» закордонних ринків супроводжується значними труднощами та проблемами через недосконаліть форм фінансових розрахунків, слаборозвинену транспортну та ринкову інфраструктуру, договірно-правову базу, практику регулювання митних процедур та оподаткування.

Для підвищення ефективності імпорту підприємство повинно враховувати два аспекти – процедурний та стратегічний. Процедурний

стосується, насамперед, митних правил і нормативів стосовно імпорту. Стратегічний – оцінки стану зовнішнього середовища, формулювання організаційних цілей, прийняття рішень, спрямованих на створення та збереження конкурентних переваг, які можуть забезпечити бізнесу прибуток у довгостроковій перспективі [48, с. 95].

Підвищення ефективності імпортної діяльності підприємства знаходиться у великій залежності від вдосконалення системи управління зовнішньоекономічними зв'язками. У цьому випадку великий інтерес представляє питання про можливість прийняття оптимальних управлінських рішень стосовно задач, спрямованих на підвищення ефективності імпортних операцій підприємства, а також узгодження його ефективної логістичної та виробничої діяльності.

На ефективність імпортних операцій ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» впливають наступні фактори: митні платежі, схема митного оформлення, транспортування, нетарифні обмеження, маркетинг, безпека та ризики тощо. Всі ці фактори та ризики повинні бути мінімізовані за допомогою логістики та системного підходу.

Для підвищення ефективності імпортних операцій ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» також необхідно покращити свою ділову репутацію. Сформована позитивна ділова репутація сприятиме підвищенню якості ведення бізнесу та забезпечить його економічну безпеку; допоможе отримати вигідні контракти та залучити інвестиції на більш вигідних та перспективних умовах, підвищить шанси на укладання майбутніх угод; дозволить ефективно впливати на ринки, сприятиме зростанню обсягів продажів, збереже лояльність клієнтів як в умовах активізації діяльності інших компаній, так і появи нових конкурентів; підвищить лояльність персоналу компанії, виступить фактором привабливості компанії на ринку праці; дозволить компаніям, що виступають учасниками процесів злиття та поглинань, реалізовувати свої активи за більш високою ціною; пришвидшить скорочення дистанції між створеним іміджем та реальною репутацією.

Формування привабливої ділової репутації – процес складний та багатогранний. Репутація повинна формуватися на певних принципах та цілях, до яких прагне бізнес. Широкий спектр репутаційної аудиторії в силу зацікавленості різними аспектами діяльності підприємства істотно ускладнює управління репутацією, оскільки необхідно завжди підтримувати пропорційність уваги та баланс думок всіх контрагентів. У процесі управління репутацією ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» повинне задіяти весь персонал, гідно позиціонуючи своє підприємство як в діловому середовищі, так і за його межами. Для досягнення позитивних результатів процес управління діловою репутацією має мати довгостроковий, системний характер, враховувати ризики її зниження, бути інтегрованим в ключові бізнес-процеси підприємства та відповідати соціальним стандартам.

Для успішної реалізації стратегії імпорту ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» необхідно здійснити:

- ефективне донесення до працівників інформації щодо стратегічного напрямку діяльності підприємства для забезпечення розуміння і підтримки у процесі реалізації стратегії;

- своєчасне, систематичне, повне та раціональне забезпечення реалізації стратегії необхідними ресурсами відповідної якості та кількості;

- формування стратегічного плану дій, який складається з певних цілей та цільових настанов, можливість фіксації досягнення кожної визначеної цілі.

Значну роль при здійсненні імпортних поставок м'ясної сировини для подальшого її використання у виробництві грає знання специфічних імпортних процедур фахівцями із зовнішньоекономічної діяльності та митними брокерами на підприємстві. Це обумовлює вчасність оформлення вантажів та недопущення сплати додаткових коштів за складування товарів на митних складах.

У процесі закупівлі імпортованої сировини фахівці із закупівель на підприємстві мають звертати увагу на ряд аспектів:

- отримання найбільш вигідної ціни;
- досягнення найвигідніших умов поставок та оплати;
- грамотне складання зовнішньоекономічних контрактів;
- ретельна перевірка товаросупровідної документації;
- контроль виконання обов’язків за контрактами.

Від них буде залежати рівень ефективності закупки окремих товарних груп або загальної ефективності імпортної діяльності підприємства.

Таким чином, у зоні відповідальності фахівців із закупівель підвищення ефективності імпорту за рахунок логістичних підходів, а саме через вибір виробників та постачальників товарів, формування на оновлення майстер-даних (оптимального лоту поставки та запасу, страхового запасу за кожною ТМЦ тощо) з метою скорочення складських витрат, оптимізаціяї ланцюга поставки і т.д.

На світовому ринку замороженого та охолодженого м’яса існує тенденція щорічного підвищення виробниками цін на сировину. Найчастіше підвищення ціни відбувається не більше, ніж на 5% [11].

Зростання цін на сировину фактично впливає на розмір маржі, тому підприємство може прийняти зміну ціни та намагатися іншими шляхами втримати ціну на готовий продукт, досягати зменшення ціни постачальника через переговори або пропорційно підвищувати його виробленого товару. Так, підвищення ціни на ковбасні вироби може призвести до може втратити підприємством свої конкурентних позицій та зменшення частки ринку за товарною групою. Отже, даний варіант найчастіше є неприйнятним.

Можна виділити основні шляхи зменшення витрат на сировину у зоні відповідальності фахівців із імпортних закупівель:

1. Пошук альтернативних виробників та постачальників сировини з нижчою ціною та їх впровадження на підприємстві. Якість є однією з найголовніших вимог до харчового виробництва. Вимоги до якості сировини наведені у внутрішній нормативній документації. Відповідно, можливим є використання сировини інших виробників при їх опробуванні та узгоджені,

якщо показники якості їх продукції відповідають вимогам. При впровадженні поставок від альтернативних виробників необхідно врахувати ряд аспектів:

2. Запит цін на постачання сировини іншими лотами. При закупівлі м'ясо-сировини підприємства-виробники використовують показник оптимальності партії. Попри визначення оптимального обсягу закупівлі, часто ціна на той самий товар при збільшенні розміру разової поставки зменшується за рахунок зменшення транспортних витрат контрагента (при співпраці з контрагентом на умовах Incoterms, що передбачають доставку товару силами постачальника). Через збільшення вартості закупівлі підприємство заморожує частину капіталу, який може бути потенційно використаний для розвитку підприємства.

Для підрахунку замороженого капіталу пропонується використовувати формулу:

$$К_з = (З_n - З_1) * r * P_0, \quad (3.1)$$

де $к_з$ – заморожений капітал; $з_н$ – нормальний запас; $з_1$ – запас на кінець місяця; r – місячна ставка дисконтування; $P_о$ – надана ціна постачальника.

Скориговану ціну слід розрахувати за формулою:

$$Р_{ск} = \frac{К_з}{Q} . \quad (3.2)$$

Завдяки даній методиці стає можливим порівняння цін при закупівлі товару різними лотами поставки з урахуванням того, що підприємство заморожує кошти у вигляду надмірних запасів.

3. Закупівля сировини з меншим залишковим строком придатності. Найчастіше у контрактах на закупівлю мясної сировини вказується, який має бути залишковий строк придатності на момент її отримання покупцем. Стандартом галузі є закупівля сировини із таким строком не менше за 80%. Часто постачальники стикаються із ситуацією, коли частина сировини або приходить від виробника із залишковим терміном придатності меншим за 80%, або задовго зберігається у них на складах. На таку сировину можуть робитися знижки, або, якщо постачальник запропонував таку сировину,

покупець може запросити знижку. У цьому випадку важливо прорахувати, чи використає підприємство всю сировину для подальшого виробництва до того, як сплине її строк придатності.

4. Перехід до інших умов Інкотермс. Поставки сировини ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» часто здійснюються на умовах поставки EXW. У цьому випадку ціна включає в себе вартість товару на складі підприємства-експортера. Дан умова поставки передбачає, що покупець сам оплачує транспортування товарів. Це той випадок, коли покупець може організувати поставку таким чином, що його витрати на транспорт будуть меншими за витрати постачальника, які враховані у ціні на відповідних умовах Інкотермс.

Таким чином, наведені вище шляхи сприяють досягненню більш низьких цін на сировину, що використовується далі для виробництва ковбасних виробів ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат».

Для оцінки ефективності імпортної діяльності часто використовують метод порівняння витрат на імпорт та виручки від реалізації готовою продукції, у процесі виготовлення якої було використано імпортовану сировину. Отже, зниження ціни закупівлі імпортованої сировини безпосередньо сприятиме підвищенню ефективності імпортних операцій підприємства в цілому.

3.2. Обґрунтування доцільності зміни постачальника сировини та її вплив на основні показники діяльності підприємства

З метою удосконалення імпортних операцій ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» необхідно розглянути декілька можливих варіантів його імпортної діяльності на зовнішньому ринку.

Однією з основних причин подорожчання цих харчів стало скорочення внаслідок бойових дій кількості підприємств, які займаються вирощуванням тварин та м'ясопереробкою. Також вже декілька місяців ускладнюють процес

м’ясного виробництва перебої з електроенергією.

Як підкреслили в Асоціації «Свинарі України», оператори 10 областей України безпосередньо відчули на собі вплив війни.

2Хоча із окупацією, наближеністю до зон бойових дій та пов’язаних з цим руйнувань торкнулися меншого числа свиногосподарств, проте близько чотирьохсот виробників свинини у перший місяць війни стикнулися із розривом ланцюгів поставок критичних виробничих ресурсів (кормів, ветпрепаратів тощо), проблемами з переміщенням тварин між комплексами та чи на забій, браком персоналу через евакуацію», – повідомили в асоціації.

Економічний експерт Олександр Хмелевський зазначив, що за майже рік повномасштабної війни було зруйновано близько 25 відсотків господарств, які займалися вирощуванням свиней. Також він нагадав, що лише на птахофабриці в легендарній Чорнобаївці на Херсонщині загинуло понад 4 млн. курей.

У 2022 році поголів'я великої рогатої худоби скоротилося на 8%, а свиней – на 15%. Це призвело до певного дефіциту м'яса в Україні. Дефіцит покривався за рахунок зростання імпорту. Так, в 2022 році імпорт свинини в тонах зріс на 27%, а в грошовому виразі на 42%.

Скорочення власного виробництва, здорожчання імпортних поставок через знецінення гривні, зростання цін на логістику, а згодом перебої з електрикою неминуче відобразились на вартості м’яса та м’ясних продуктів для споживачів.

Як наголосив економічний експерт Хмелевський, протягом 2022 року особливо сильно зросли ціни на свинину – на 35%.

«Сало взагалі перетворилося на делікатес. Ціни на нього в середньому зросли на 60 відсотків. В багатьох випадках продавці продавали сало дорожче ніж свиняче філе. Ціни на курятину зросли в середньому на 18%, на яловичину – на 10%».

Підвищення ефективності реалізації імпортних операцій визначається у першу чергу оптимальною організацією транспортного забезпечення,

оскільки кожна імпортна операція потребує використання відновідних транспортних засобів. Перш ніж імпортна продукція перейде у відповідальність транспортного перевізника, вона має пройти етап підготовки до перевезення, мають відбутися навантажувальні роботи, що виконуються у пунктах відправлення товарів. Раціонально підібраний маршрут та транспортний засіб забезпеччать ефективність транспортування при імпорті.

Здійснюючи підбір альтернтивних шляхів транспортування при реалізації імпортних операцій ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат», необхідно звернути увагу на наступні чинники:

– система державного регулювання та контролю на кордонах, а також виличина митних зборів;

– величина комісійної винагороди за послуги митних брокерів, транспортних терміналів, контролюючих служб;

– бюрократичні перешкоди, що можуть виникнути в процесі оформлення міжнародних перевезень;

– швидкість постачання;

– можливості інформаційного обслуговування при здійсненні транспортування імпортної продукції;

– нормативно-правова база, що регулює міжнародні перевезення.

Однією з основних переумов підвищення ефективності імпортних операцій є пошук альтернативних шляхів доставки, що дозволять мінімізувати витрати. При укладенні імпортних контрактів ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» має відстоювати свої інтереси з метою досягнення згоди з партнером щодо здійснення імпортних операцій на вигідних для себе умовах. Від встановлених умов залежить, які витрати понесе підприємство.

У ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» немає спеціального відділу, який займався б зовнішньоекономічною діяльністю. Директор та заступник директора знаходять споживачів продукції як на внутрішньому, так і на

зовнішньому ринках, проводять роботу щодо укладання контракту, страховки та фінансово-юридичного забезпечення. Директор підприємства веде переговори, розраховує економічну вигоду від покупки продукції.

З метою підвищення ефективності управління імпортними операціями ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» пропонуємо підприємству розглянути альтернативну імпорту поставку заморожених свинячих туш з Німеччини та у разі доцільності змінити постачальника.

ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» у 2021 році закупило заморожені свинячі туші в обсязі 20 тонн щомісячної поставки від постачальника з Польщі на базисних умовах поставки EXW.

Щоб визначити більш ефективний варіант здійснення імпортних операцій підприємства, порівняємо витрати на закупівлю заморожених свинячих туш у польського постачальника та альтернативну поставку з Німеччини, їх митне оформлення та витрати пов'язані з транспортуванням.

Вихідні дані для розрахунку наведемо нижче в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Вихідні дані до розрахунку ефективності запропонованого заходу

Показники	Імпорт з Польщі	Імпорт з Німеччини
Відпускна ціна 1 тонни, євро	2240	1870
Розмір партії, тонн	20	20
Курс євро до гривні, грн./євро	39,6	39,6
Вартість усієї партії, євро	44800	37400
Вартість усієї партії, грн.	1774080	1481040
Відстань транспортування від постачальника до митниці (с. Шигині), км	261	780
Відстань транспортування від митниці до м. Житомир, км	489	489
Вартість транспортування від постачальника до с. Шигині, євро/км	1,15	1,1
Вартість транспортування Шигині – Житомир, грн./км	32,2	32,2

Джерело: складено автором

Розглянемо ефективність реалізації кожної окремої імпортної операції.

Імпортування заморожених м'ясних свинячих туш з Польщі (м. Краків)

Відпускна ціна експортера зі складу у м. Краків (ціна EXW) становить 2240 євро за тонну. Обсяг партії становить 20 тонн (одна фура-рефрижиратор). Тоді вартість партії становитиме 44800 євро або 1774080 грн. при плановому курсі євро до гривні 39,6 грн. за євро.

Розрахуємо витрати ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» на транспортування. При цьому слід врахувати, що відстань перевезення від складу підприємства-експортера у м. Краків (Польща) до митного пункту пропуску Шигині (кордон України) становить 261 км, відстань перевезення від митного кордону до сладу ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» становить 489 км.

Вартість перевезення по території Польщі становить 1,15 євро/км, а по території України 32,2 грн/км. Вартість транспортно-накладних витрат (навантажувально-розвантажувальних робіт) складтиметься із вартості навантажування на складі підприємства-експортера коштуватиме 25,6 євро або 1015 грн.

Представимо в таблиці 3.2 витрати які понесе ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» від сладу підприємства-експортера в м. Краків до митного пункту пропуску в с. Шигині.

Таблиця 3.2

Витрати ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» від м. Краків до митного пункту пропуску в с. Шигині

№	Показник	Значення	
		євро	грн.
1.	Відпускна ціна партії (20 тон) експортера зі складу у м. Краків (ціна EXW)	44800	1774080
2.	Витрати на транспортування до кордону	300,15	11885,94
3.	Витрати на навантаження на складі підприємства-експортера	25,6	1015
Всього		45125,75	1786980,9

Джерело: складено автором

Витрати ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» до митного пункту пропуску в с. Шигині становитимуть митну вартість імпортованого на територію України товару – 1786980,9 грн.

Згідно з вітчизняним законодавством при імпорті мяса свинини у напівтушах у замороженому вигляді (товарнаї група 8481409000 відповідно до УКТЗЕД) необхідно сплатити імпортне мито, стака якого становить 0% та податок на додану вартість, яка становить 20%.

Далі визначимо розмір ПДВ, що сплачується при імпорті, за формулою:

$$В_{ПДВ} = (МВ + Мито) * \% ПДВ, \quad (3.1)$$

де $В_{ПДВ}$ – величина сплаченого податку на додану вартість при імпорті товару в Україну, грн.

МВ – митна вартість товару, грн.

% ПДВ – відсоткова ставка податку на додану вартість, що сплачується при імпорті, %:

$$В_{ПДВ} = 1786980,9 * 0,2 = 357396,188 \text{ грн.}$$

Визначимо суму митних платежів, що складатиметься зі сплачених при імпорті податків, – 357396,188 грн.

Розрахуємо собівартість імпортованого товару шляхом сумування митної вартості товару, сплачених митних платежів та витрат на транспортування від митного пункту пропуску до складу ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» та витрат на розвантаження.

Відстань від кордону України до м. Житомир – 489 км, вартість перевезення за тарифом 32,2 грн./км складе: 489* 32,2 = 15745,8 грн.

Вартість розвантажувальних робіт на складі ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» становить 600 грн.

Отже, вартість імпортованого товару за контрактом = митна вартість + сума митних платежів + транспортування по території України + розвантажувальні роботи:

1786980,9 + 357396,188 + 600 = 2160722,93 грн. = 54563,71 євро.

Розрахуємо вартість 1 тонни імпортованого товару:

2160722,93 /20 = 108036,146 грн. (2728,19 євро).

Представимо проведені розрахунки імпорту 20 тонн мяса свинини у напівтушах з м. Краків (Польща) за допомогою таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Показники імпортної операції з м. Краків (Польща)

№	Показник	Значення
4.	Відпускна ціна одиниці товару, євро	2240
5.	Відпускна ціна одиниці товару, грн.	88704
6.	Вартість партії товару за відпускною ціною, євро	44800
7.	Вартість партії товару за відпускною ціною, грн.	1774080
8.	Вартість транспортування до кордону України, грн.	11885,94
9.	Митна вартість, грн.	1786980,94
10.	Сума ПДВ, грн.	357396,188
11.	Витрати на імпорт на території України, грн.	16345,8
12.	Вартість одиниці імпортованого товару, євро/тонну	2728,19
13.	Вартість одиниці імпортованого товару, грн./тонну	108036,146
14.	Повна вартість імпортованого товару, євро	54563,71
15.	Повна вартість імпортованого товару, грн.	2160722,93

Джерело: складено автором

Отже, з таблиці 3.2 бачимо, що у разі реалізації імпортної операції з м. Краків (Польща) для ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» 1 тонна м'яса свинини у напівтушах заморожених коштуватиме 108036,15 грн. за тонну = 108,05 тис. грн. за тонну.

Визначимо річні витрати підприємства на постачання заморожених напівтуш з Польщі, врахувавши, що поставка відбувалася ритмічно протягом року, щомісячно, під потреби виробництва:

2160722,93 * 12 міс. = 25928675 грн. = 25928,68 тис грн.

Імпортування заморожених м'ясних свинячих туш з Німеччини (м. Дрезден)

Відпускна ціна експортера зі складу у м. Дрезден (ціна EXW) становить 2070 євро за тонну. Обсяг партії становить 20 тонн (одна фура-рефрижиратор). Тоді вартість партії становитиме 41400 євро або 1639440 грн. при плановому курсі євро до гривні 39,6 грн. за євро.

Розрахуємо витрати ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» на транспортування. При цьому слід врахувати, що відстань перевезення від

складу підприємства-експортера у м. Дрезден (Німеччина) до митного пункту пропуску Шигині (кордон України) становить 780 км, відстань перевезення від митного кордону до сладу ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» становить 489 км.

Вартість перевезення по території Німеччини та Польщі становить 1,1 євро/км, а по території України 32,2 грн./км. Вартість транспортно-накладних витрат (навантажувально-розвантажувальних робіт) складатиметься із вартості навантажування на складі підприємства-експортера і коштуватиме 25,6 євро або 1015 грн.

Представимо в таблиці 3.4 витрати, які понесе ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» від складу підприємства-експортера у м. Дрезден до митного пункту пропуску в с. Шигині.

Таблиця 3.4

Витрати ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» від м. Дрезден до митного пункту пропуску в с. Шигині

№	Показник	Значення	
		євро	грн.
1.	Відпускна ціна партії (20 тон) експортера зі складу у м. Дрезден (ціна EXW)	41400	1639440
2.	Витрати на транспортування до кордону	858	33976,8
3.	Витрати на навантаження на складі підприємства-експортера	25,6	1015
Всього		42283,6	1674432

Джерело: складено автором

Витрати ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» від складу підприємства-експортера у м. Дрезден до митного пункту пропуску в с. Шигині становитимуть митну вартість імпортованого на територію України товару – 1674432 грн.

Згідно з вітчизняним законодавством, при імпорті мяса свинини у напівтушах у замороженому вигляді (товарнаї група 8481409000 відповідно до УКТЗЕД) необхідно сплатити імпортне мито, стака якого становить 0% та податок на додану вартість, яка становить 20%.

Тому визначимо розмір ПДВ, що сплачується при імпорті, за формулою 3.1:

$$В_{ПДВ} = 1674432 * 0,2 = 334886,36 \text{ грн.}$$

Визначимо суму митних платежів, що складатиметься зі сплачених при імпорті податків – 334886,36 грн.

Розрахуємо собівартість імпортованого товару шляхом сумування митної вартості товару, сплачених митних платежів та витрат на транспортування від митного пункту пропуску до складу ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» та витрат на розвантаження.

Відстань від кордону України до м. Житомир – 489 км, вартість перевезення за тарифом 32,2 грн./км складе:

$$489 * 32,2 = 15745,8 \text{ грн.}$$

Вартість розвантажувальних робіт на складі ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» становить 600 грн.

Отже, вартість імпортованого товару за контрактом = митна вартість + сума митних платежів + транспортування по території України + розвантажувальні роботи:

$$1674432 + 334886,36 + 15745,8 + 600 = 2025664 \text{ грн.} = 51153,13 \text{ євро.}$$

Розрахуємо вартість 1 тонни імпортованого товару:

$$2025664 / 20 = 101283,2 \text{ грн. } (2527,66 \text{ євро}).$$

Представимо проведені розрахунки імпорту 20 тонн мяса свинини у напівтушах з м. Дрезеден (Німеччина) за допомогою таблиці 3.5.

Отже, з таблиці 3.5 бачимо, що у разі реалізації імпортної операції з м. Дрезеден (Німеччина), для ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» 1 тонна м'яса свинини у напівтушах заморожених коштуватиме 101283,2 грн. за тонну = 101,28 тис. грн. за тонну.

Визначимо річні витрати підприємства на постачання заморожених напівтуш з Німеччини, врахувавши, що поставка має відбуватися ритмічно протягом року, щомісячно, під потреби виробництва.

$$2025664 *12 \text{ міс.} = 24307968 \text{ грн.} = 24307,97 \text{ тис. грн.}$$

Порівняємо діючий та альтернативний варіант реалізації імпортних операцій ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» за допомогою таблиці 3.6.

Таблиця 3.5

Показники імпортної операції з м. Дрезеден (Німеччина)

№	Показник	Значення
1.	Відпускна ціна одиниці товару, євро	2070
2.	Відпускна ціна одиниці товару, грн.	81972
3.	Вартість партії товару за відпускною ціною, євро	41400
4.	Вартість партії товару за відпускною ціною, грн.	1639440
5.	Вартість транспортування до кордону України, грн.	33976,8
6.	Митна вартість, грн.	1674431,8
7.	Сума ПДВ, грн.	334886,36
8.	Витрати на імпорт на території України, грн.	16345,8
9.	Вартість одиниці імпортованого товару, євро/тонну	2557,66
10.	Вартість одиниці імпортованого товару, грн./тонну	101283,2
11.	Повна вартість імпортованого товару, євро	51153,13
12.	Повна вартість імпортованого товару, грн.	2025664

Джерело: складено автором

Таблиця 3.6

Альтернативні варіанти реалізації імпортних операцій ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат»

Показники	Імпорт з м. Краків (Польща)	Імпорт з м. Дрезден (Німеччина)	Відхилення	
			абсолютне, +-	відносне, %
Відпускна ціна одиниці товару, євро	2240	2070	-170	-7,59
Відпускна ціна одиниці товару, грн.	88704	81972	-6732	-7,59
Вартість партії товару за відпускною ціною, євро	44800	41400	-3400	-7,59
Вартість партії товару за відпускною ціною, грн.	1774080	1639440	-134640	-7,59
Вартість транспортування до кордону України, грн.	11885,94	33976,8	22090,86	185,86
Митна вартість, грн.	1786980,94	1674431,8	-112549,14	-6,30
Сума ПДВ, грн.	357396,19	334886,36	-22509,83	-6,30
Витрати на імпорт на території України, грн.	16345,8	16345,8	0	0,00
Вартість одиниці імпортованого товару, євро/тонну.	2728,19	2557,66	-170,53	-6,25
Вартість одиниці імпортованого товару, грн./тонну	108036,146	101283,2	-6752,95	-6,25
Повна вартість імпортованого товару, євро	54563,71	51153,13	-3410,58	-6,25
Повна вартість імпортованого товару, грн.	2160722,93	2025664	-135058,97	-6,25
Річна вартість імпорту, євро	654764,52	613837,6	-40926,96	-6,25
Річна вартість імпорту, грн.	25928675	24307968	-1620707,6	-6,25

Джерело: складено автором

Отже, з даних таблиці 3.6 можемо зробити висновок, що для ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» доцільніше реалізувати імпортну операцію по закупівлі м’яса свинини у напівтушах заморожених у німецького постачальниика (м. Дрезден), ніж у польського підприємства-експортера (м. Краків), оскільки 1 тонна м’яса коштуватиме дешевше на 170,53 євро/тонну, або 6752,95 грн./тонну. Тоді підприємство зможе у плановому році скоротити свої річні витрати на реалізацію імпорних операцій на 1620707,6 грн. або 1620,71 тис. грн.

Розглянемо вплив запропонованого рішення на основні показники діяльності ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат». Їх значення після впровадження проєкту покажемо у таблиці 3.7.

Таблиця 3.7

Вплив запропонованого рішення на основні показники діяльності ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат»

Показники	Одиниці виміру	Базисний рік	Проєктний рік	Відхилення	
				абсолютне, +/-	відносне, %
1. Чистий дохід від реалізації продукції	тис. грн.	1704746	1704746	0	0,00
2. Собівартість реалізованої продукції	тис. грн.	1200794	1199173,28	-1620,7	-0,13
3. Адміністративні витрати	тис. грн.	43288	43288	0	0,00
4. Витрати на збут	тис. грн.	371270	371270	0	0,00
5. Повні витрати на виробництво і реалізацію продукції (р.2+р.3+р.4)	тис. грн.	1615352	1613731,28	-1620,7	-0,10
6. Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток, збиток)	тис. грн.	96818	98438,72	1620,72	1,67
7. Інші операційні доходи	тис. грн.	18189	18189	0	0,00
8. Інші операційні витрати	тис. грн.	10765	10765	0	0,00
9. Прибуток від реалізації продукції	тис. грн.	89394	91014,72	1620,72	1,81
10. Чистий фінансовий результат	тис. грн.	30285	31574,52	1289,52	4,26
11. Середньорічна вартість активів	тис. грн.	779228	779227,5	0	0,00
12. Середньорічна вартість власного капіталу	тис. грн.	190959	190959	0	0,00
13. Середньорічна вартість основних засобів	тис. грн.	355275	355275	0	0,00

Продовж. табл. 3.7

Показники	Одиниці виміру	Базисний рік	Проєктний рік	Відхилення	
				абсолютне, +/-	відносне, %
14. Чисельність промислово-виробничого персоналу (ПВП)	осіб	1894	1894	0	0,00
15. Витрати на 1 грн. чистого доходу від реалізації (р.5/р.1)*100	коп.	94,76	94,66	-0,10	-0,10
16. Фондовіддача (р.1/р.13)	тис. грн./грн.	4,8	4,8	0	0,00
17. Продуктивність праці ПВП (р.1/р.14)	тис. грн./особу	900,08	900,08	0	0,00
18. Рентабельність продукції (р.9/р.5)*100	%	5,53	5,64	0,11	-
19. Рентабельність діяльності (продажів) (р.10/р.1)*100	%	1,78	1,85	0,07	-
20. Рентабельність активів (р.10/р.11)*100	%	3,89	4,05	0,16	-
21. Рентабельність власного капіталу (р.10/р.12)*100	%	15,86	16,53	0,67	-

Джерело: складено на основі даних ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат»

Отже, в результаті реалізації запропонованого рішення, а саме переходу до співпраці в галузі реалізації імпортних операцій ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» на закупівлю м'яся свинини у напівтушах заморожених у німецького постачальниика (м. Дрезден), підприємство зможе знизити собівартість реалізованої продукції на 1620,71 тис. грн. (0,13%), що приведе до покращення фінансових результатів діяльності підприємства у плановому році. Так, зросте прибуток від операційної діяльності на 1,67%, а прибуток від реалізації продукції на 1,81%. Зростання ж чистого прибутку очікується на рівні 4,26% (на 1289,5 тис. грн). Крім того, відбудеться покращення показників рентабельності підприємства у плановому році за рахунок зростання величини чистого прибутку та прибутку від реалізації продукції. Рентабельність продукції зросте на 0,11 п.п., рентабельність діяльності підвищиться на 0,07 п.п., рентабельність активів зросте на 0,16 п.п., а рентабельність власного капіталу – на 0,67 п.п.

Таким чином, бачимо, що зміна постачальника сировини, при переході на імпорт з Німеччини позитивно вплине на діяльність підприємства.

3.3. Управлінсько-організаційне забезпечення виконання програми та впровадження обґрунтованого заходу

Управлінсько-організаційне забезпечення виконання програми та впровадження заходу щодо підвищення ефективності імпортних операцій ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» представимо у вигляді таблиці 3.8.

Таблиця 3.8

Управлінсько-організаційне забезпечення виконання програми та впровадження обґрунтованого заходу на підприємстві

№	Заходи	Відповідальний	Термін реалізації	Документ, в якому відображається результат
1.	Комплексне дослідження існуючої практики реалізації імпортних операцій підприємства	Менеджер з постачання сировини	7	аналітичний звіт
2.	Затвердження напрямків підвищення ефективності імпортних операцій	Начальник відділу постачання і збуту	4	протокол
3.	Вивчення сучасних аналітичних підходів і методів дослідження зовнішньоторговельних ринків	Менеджер з постачання сировини	14	звіт
4.	Аналіз динаміки реалізації імпортних операцій підприємства	Менеджер з постачання сировини	8	звіт
5.	Дослідження раціональності використання імпортних ресурсів	Менеджер з постачання сировини	7	звіт
6.	Дослідження альтернативних ринків постачання імпортної сировини	Менеджер з постачання сировини	31	звіт
7.	Затвердження імпортної стратегії	Начальник відділу постачання і збуту	4	протокол
8.	Реалізація імпортних операцій	Менеджер з постачання сировини	366	звіт
9.	Контролювання реалізації імпортних операцій	Начальник відділу постачання і збуту	365	протокол

Джерело: складено автором

Етапи реалізації проєкту з удосконалення ефективності імпортних операцій підприємства представлено на рисунку 3.1.

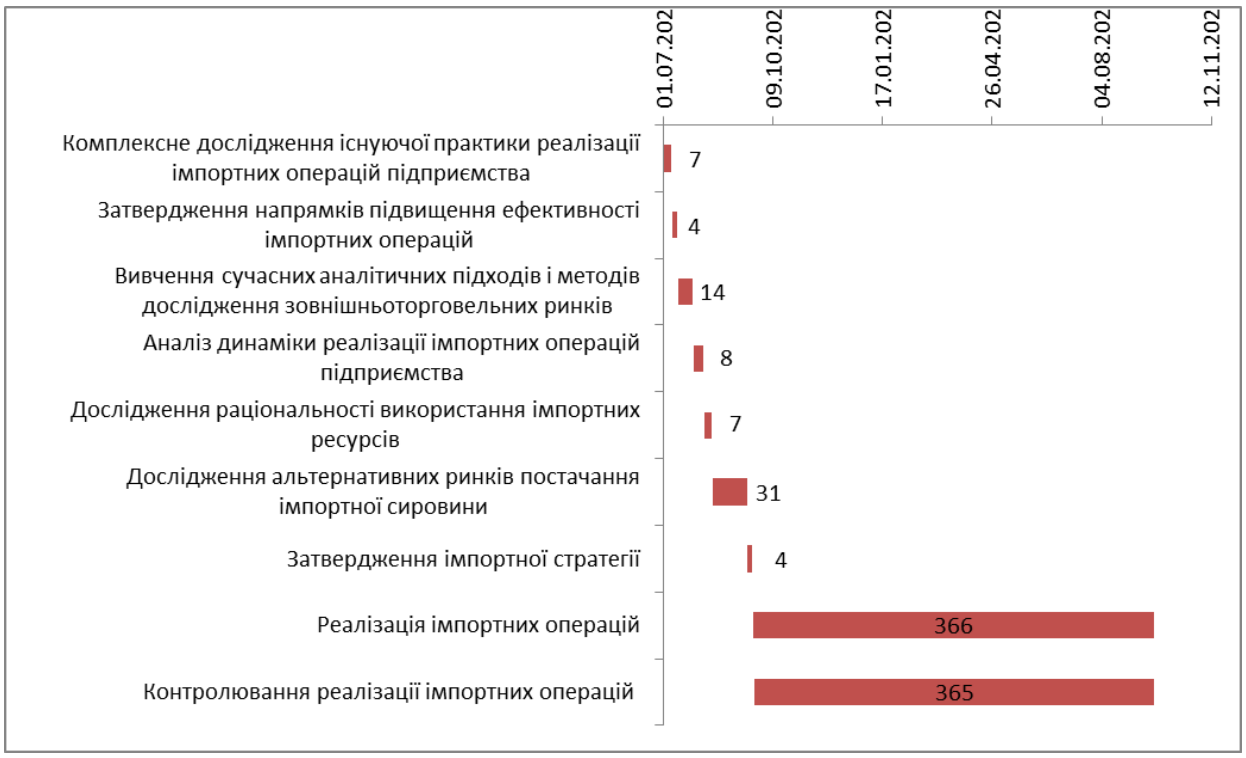

Рис. 3.1. Етапи реалізації проєкту з удосконалення ефективності імпортних операцій підприємства

Джерело: складено автором

Стратегія імпорту ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» є певною структурою дій щодо реалізації ряду цілей, від досягнення яких залежить подальша діяльність підприємства. Значна кількість цілей має ще більше варіантів їх реалізації, і тому кожна комбінація з цих варіантів створює функціональний набір альтернативних стратегій.

Реалізація стратегії імпорту для підприємства передбачає розробку програми і планів діяльності підприємства для контролю за їх виконанням, а аналізу, обліку та оцінки ефективності самої стратегії. Одним із завершальних етапів реалізації стратегії імпорту є стратегічний контроль. Він покликаний виявляти помилки, сильні та слабкі сторони на різних етапах формування стратегії та координувати діяльність таким чином, щоб виправити ситуацію, яка не відповідає стратегічним орієнтирам підприємства. Таким чином, обов'язково необхідно здійснювати зворотній зв'язок.

Аналіз ефективності реалізації стратегії є останнім етапом реалізації стратегії і, в той же час, найважливішим. Оскільки саме від цієї оцінки залежить, чи буде дана стратегія впроваджуватись, чи так і залишиться однією з недопрацьованих альтернатив.

Процес реалізації стратегії імпорту включає етапи, виконання яких забезпечить її успішну реалізацію.

Реалізація стратегії – це комплексний процес, життєво важливий для підтримки стійкого положення підприємства на ринку, оскільки саме від нього залежить успішність досягнення фірмою поставлених цілей у довгостроковій перспективі. Звичайно, існує багато випадків неспроможності підприємства реалізувати стратегію імпорту. До основних проблем розробки та реалізації імпортної стратегії можна віднести: неправильне здійснення стратегічного аналізу імпортної діяльності підприємства з наведенням хибних висновків; неврахування впливу істотних факторів внутрішнього чи зовнішнього середовища підприємства, або неможливість прогнозування динаміки розвитку конкурентного середовища компанії; неспроможність керівництва раціонально використовувати ресурси фірми та потенціал в реалізації стратегії імпорту.

На нашу думку, для успішної реалізації стратегії необхідно:

– ефективне донесення до працівників інформації щодо стратегічного напрямку діяльності компанії для забезпечення розуміння і підтримки у процесі реалізації стратегії; – своєчасне, систематичне, повне та раціональне забезпечення реалізації стратегії необхідними ресурсами відповідної якості та кількості;

– формування стратегічного плану дій, який складається з певних цілей та цільових настанов, можливість фіксації досягнення кожної визначеної цілі.

Процес реалізації стратегії передбачає, що на кожному рівні управління керівництвом підприємства будуть виконуватись закріплені за ним функції. У такому випадку, процес реалізації стратегії буде розглядатися як один із елементів стратегічного управління підприємством.

Специфіка роботи з підвищення ефективності імпортних операцій підприємства полягає у впровадженні такої стратегії імпорту, яка враховувала би, передусім, фінансові можливості товариства. Головне, при аналізі стратегічних позицій підприємства та його фінансових показників визначити доцільність запровадження запропонованої імпортної стратегії. Таким чином, підприємству надзвичайно необхідно оптимізувати стратегію імпорту з метою покращення їхнього становища на іноземних та національному ринках.

Крім того, для успішної регулярної доставки слід синхронізувати всі логістичні операції, які необхідні для успішної доставки товару. Частота і обсяги доставки обговорюються в договорах між постачальником і нашим підприємством. Також при укладанні договорів на постачання з постачальниками потрібно звертати увагу на можливість постачальника самостійно організувати доставки і закріпити цей пункт в договорі.

Оптимізація витрат на транспортування досягається розміщенням на них адекватної кількості страхового запасу. Це можна зробити декількома способами. Перш за все, за допомогою АВС-аналізу визначається оптимальний обсяг замовлення. Товар при цьому методі замовляється при зниженні запасів до критичного рівня. Автоматизація процесу замовлення дозволить підвищити точність розрахунків і істотно скоротити час. Відстеження переміщень товару проводиться за допомогою WMS системи. Дана система дозволяє в автоматичному режимі відстежити переміщення товару, оптимізувати процеси навантаження і розвантаження, максимально ефективно використовувати техніку і знизити витрати фонду оплати праці.

Висновки до розділу 3

Підвищення ефективності імпортних операцій є стратегічною метою підприємства та може реалізовуватися шляхом використання ряду тактичних кроків: отримання найбільш вигідної ціни; досягнення найвигідніших умов

поставок та оплати; грамотне складання зовнішньоекономічних контрактів; ретельна перевірка товаросупровідної документації; контроль виконання обов'язків за контрактами. Такі кроки можуть реалізовуватися фахівцями підприємства, що займаються імпортом сировини. Таким чином, кожен член команди робить внесок у розвиток бізнесу. Запропонована методика розрахунку скоригованих цін з урахуванням замороженого капіталу для порівняння цін на товар, що може імпортуватися різними лотами поставки, дає можливість прийняти рішення щодо доцільності закупки сировини у більшій кількості. Також дана пропозиція дозволяє оцінити суми замороженого капіталу, що потенційно може бути використаний у інших сферах діяльності підприємства.

З метою підвищення ефективності імпортних операцій ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» було запропновано здійснити заміну постачальника сировини. Для підприємства доцільніше реалізувати імпортну операцію по закупівлі м'яса свинини у напівтушах заморожених у німецького постачальниика (м. Дрезден), ніж у польського підприємства-експортера (м. Краків), оскільки 1 тонна м'яса коштуватиме на 170,53 євро/тонну або 6752,95 грн. за тонну менше. Тоді підприємство зможе у плановому році скоротити свої річні витрати на реалізацію імпорних операцій на 1620707,6 грн. або на 1620,71 тис. грн.

У результаті переходу до співпраці в галузі реалізації імпортних операцій ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» на закупівлю м'яса свинини у напівтушах заморожених у німецького постачальниика, підприємство зможе покращити фінансові результати діяльності (зростання чистого прибутку очікується на рівні 4,26%) та показники рентабельності.

При укладенні імпортних контрактів підприємству рекомендовано відстоювати свої інтереси з метою досягнення згоди з партнером щодо здійснення імпортних операцій на вигідних для себе умовах. Від встановлених умов залежатиме, які витрати понесе підприємство.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Зовнішньоекономічні зв'язки як невід'ємна складова діяльності сучасних організацій, актуалізує питання організації імпортних операцій на підприємстві для підвищення їх ефективності і збільшення доходів. Основними мотивами, які спонукають до здійснення таких операцій є: відмінності в якості продукції та асортименті; бажання виробника знизити собівартість продукції та збільшити прибуток за рахунок витрат на комплектуючі чи сировину; покращення технічного оснащення шляхом придбання більш сучасного обладнання. Для досягнення позитивного ефекту від здійснення імпортної діяльності на підприємстві має здійснюватись планування зовнішньоторгових операцій на основі розробки взаємопов'язаних за часом і змістом організаційних і комерційних заходів, а також належний контроль за виконанням умов контракту, що дозволить підвищити ефективність зовнішньоекономічної діяльності та досягти стратегічних цілей.

Імпортом вважається митний режим, відповідно до якого іноземні товари, за які сплачуються митні платежі згідно зі встановленими законами країни на імпорт цих товарів, а також за виконання всіх обов'язкових митних формальностей видаються до вільного обігу на території країни. Товари, які перебувають у митному режимі імпорту, здобувають статус українських товарів. Митна декларація, яка випустила товар у вільний обіг на митній території країни, підтверджує український статус товару.

Імпорт товарів є невід'ємною частиною зовнішньоторговельних постачань. У міжнародній комерційній практиці імпорт розуміється як операції, що здійснюються на комерційній основі, а саме, на підставі виконання міжнародних торговельних угод – договорів купівлі-продажу. Порядок здійснення імпортних операцій залежить від багатьох факторів, що у більшому ступені пов'язані з їхньою сутністю. Тому необхідно зрозумітисутність імпортних операцій, перш ніж розкрити порядок

здійснення цих операцій.

Імпортні операції можна охарактеризувати як комплекс операцій економічного, фінансового та правового характеру у сфері відносин між численними партнерами, що здійснюються на комерційній основі, спрямованих на виконання зовнішньоекономічного договору (контракту).

Імпортні операції – закупівля та ввезення іноземних товарів для дальшої їх реалізації на внутрішньому ринку своєї країни чи використання підприємством-імпортером.

Об’єктами імпортних операцій є матеріальна продукція, роботи та послуги, включаючи результати виробничого та науково-технічного співробітництва (тобто вони стають товаром). У цьому випадку під «товаром»розуміється будь-яке рухоме та нерухоме майно, роботи та послуги, що є предметом зовнішньоекономічного договору (контракту).

У міжнародній торгівельній практиці використовується два основних методи здійснення імпортних операцій: прямий і непрямий. При прямому методі здійснення зовнішньоторговельних операцій передбачається встановлення прямих зв’язків між виробником (постачальником) і кінцевим споживачем. Непрямий метод передбачає здійснення купівлі-продажу товарів через торговельно- посередницьку ланку.

Імпорт послуг – це комерційна діяльність, пов’язана з купівлею українськими суб’єктами зовнішньоекономічної діяльності послуг, що надаються іноземними суб’єктами господарської діяльності, незалежно від місця їх надання

В умовах дії правового режиму військового стану встановлено певні обмеження щодо проведення імпортних операцій.

Однак такі умови періодично переглядають: деякі обмеження скасовують, а інші навпаки додають.

Під час реалізації імпортної діяльності показники її ефективності допомагають оцінити негативні тенденції, які є індикатором для прийняття

окремих управлінських рішень щодо необхідності корегування поточної діяльності або відмови від неї.

Ефективністю імпорту є вигідність імпорту, що вимірюється співвідношенням вартості імпортного товару, який реалізується на внутрішньому ринку за внутрішніх цін, до вартості товару за зовнішньоторговельними цінами.

Визначають ефективність імпортних операцій на підприємствах за допомогою таких показників як: валютна ефективність імпорту, економічна (абсолютна) ефективність імпорту, економічний ефект імпорту та рентабельність імпорту.

Однією з основних причин зниження ефективності діяльності м’ясопереробних підприємств, особливо в сучасних умовах воєнного стану, стало порушення економічних зв’язків і логістичних ланцюгів між сільськогосподарськими та переробними підприємствами. Як наслідок відбувається скорочення виробництва м'ясної продукції.

Загалом обсяги споживання м’яса на душу населення дещо зросли (на 7,7%), в основному за рахунок м’яса птиці (на 8,6%) та свинини (на 1,2%), обсяги споживання яловичини та телятини зменшуються на 12,8%. Показник споживання на одну особу перевищує мінімальну потребу майже на 31%, але все ж таки недостатній щодо рекомендованої норми 80 кг на 26,5%.

ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» – один із найстаріших підприємств м’ясопереробного комплексу в Україні. ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» виробляє широкий асортимент ковбасних виробів і м’ясних делікатесів високої якості. Конкурентами «Житомирського м’ясокомбінату» можна вважати всі заводи та пекарні, що виготовляють та реалізовують ковбасну продукцію в Україні. Серед яких найбільш відомими є: м'ясна фабрика «Фаворит», «Глобинський м'ясокомбінат», М'ясокомбінат «Ятрань», «Ювілейний», «Кременчукм’ясо».

ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» виробляє широкий асортимент ковбасних виробів і м’ясних делікатесів високої якості, під маркою «Ранчо»,

«М’ясна гільдія» та «Gremio».

Аналіз діяльності ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» свідчить про покращення його основних показників у 2021 році. Так, у 2021 р. відбулося зростання чистого доходу від реалізації продукції на 281616 тис.грн. (19,79%); зростання прибутку від операційної діяльності на 32547 тис.грн. (50,64%)%; прибутку від реалізації продукції 18906 тис.грн. (26,82); чистого прибутку на 22840 тис.грн. (306,78%).

Позитивна динаміка у 2021 р. проявилася у зростанні показників рентабельності продукції (на 0,32%), рентабельності діяльності (на 1,25%), рентабельності активів (на 2,39%).

На сучасному етапі розвитку ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» має налагоджену співпрацю з трьома зарубіжними партнерами, тобто ці зв’язки вже є постійними.

Основним видом зовнішньоекономічної діяльності, яким займається ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» є імпорт. Всі імпортовані товари використовуються підприємством в процесі виробництва.

Імпорт сировини ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» за 2020-2021 рр. слід вважати ефективним, оскільки базовий коефіцієнт імпорту товарів для виробництва був у 2020 та 2021 роках більше 1. Проте у 2021 році спостерігалося зростання витрат на закупівлю імпортної сировини на 2936,7 тис.грн. (53,19%) та зростання титрат на транспортування на 67,6 тис.грн. (24,77%) та митних витрат на 1,5 тис грн. (11,81%), що привело до погіршення показника ефекту імпорту на 64,8 тис.грн. (5,38%) та показника ефективності імпорту на 0,08%.

З метою підвищення ефективності імпортних операцій ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» було проведено пошук альтернативних шляхів доставки сировини, що дозволили б мінімізувати витрати. В результаті підприємству запропновано здійснити заміну постачальника сировини (заморожених свинячих напівтуш). Доведено, що для ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» доцільніше реалізувати імпортну операцію

по закупівлі м’яса свинини у напівтушах заморожених у німецького постачальниика (м. Дрезден) чим у польського підприємства-експортера (м. Краків) оскільки 1 тонна м’яся коштуватиме на 170,53 євро/тонну, або 6752,95 грн. за тону менше. Тоді підприємство зможе у плановому році скоротити свої річні витрати на реалізацію імпорних операцій на 1620707,6 грн, або 1620,71 тис.грн.

В результаті реалізації запропонованого рішення, а саме переходу до співпраці в галузі реалізації імпортних операцій ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат» на закупівлю м’яса свинини у напівтушах заморожених у німецького постачальниика (м. Дрезден), підприємство зможе знизити собівартість реалізованої продукції на 1620,71 тис грн. (0,13%), що приведе до покращення фінансових результатів діяльності підприємства у плановому році. Так, зросте прибуток від операційної діяльності на 1,67%, а прибуток від реалізації продукції на 1,81%. Зростання ж чистого прибутку очікується на рівні 4,26% (на 1289,5 тис грн). Крім того відбудеться покращення показників рентабельності підприємства у плановому році за рахунок зростання величини чистого прибутку та прибутку від реалізації продукції. Рентабельність продукції зросте на 0,11%, рентабельність діяльності підвищиться на 0,07%, зросте рентабельність активів на 0,16%, а рентабельність власного капіталу на 0,67%.

Таким чином, бачимо, що зміна постачальника сировини, при переході на імпорт з Німеччини позитивно вплине на діяльність підприємства.

При укладенні імпортних контрактів підприємству рекомендовано відстоювати свої інтереси з метою досягнення згоди з партнером щодо здійснення імпортних операцій на вигідних для себе умовах. Від встановлених умов залежатиме, які витрати понесе підприємство.

Розроблено управлінсько-організаційне забезпечення виконання програми та впровадження заходу щодо підвищення ефективності імпортних операцій ТОВ «Житомирський м’ясокомбінат».

Зазначено, що для успішної регулярної доставки імпортної сировини слід синхронізувати всі логістичні операції, які необхідні для успішної доставки товару. Частота і обсяги доставки слід обговорювати в договорах між постачальником і нашим підприємством. Також при укладанні договорів на постачання сировини потрібно звертати увагу на можливість постачальника самостійно організувати доставки і закріпити цей пункт в договорі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеєва М.М. Планування діяльності фірми: навч. посіб. Київ: Фінанси і статистика, 2011. 248 с.

2. Бойчик І.М. Економіка підприємства: навч. посіб. [2-е вид., перероб. і доп.]. К.: Атіка, 2010. 528 с.

3. Бурик А.Ф. Планування діяльності підприємства: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 260 с.

4. Бурцева О.Є. Планування та прогнозування як основа прийняття управлінських рішень: зміст, класифікації та порівняння. *Бізнес Інформ.* 2016.

5. Бутинець Ф. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності. Житомир: Рута. 2011. 544 с.

6. Вівич О. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності. Львів: Афіна. 2014. 140 с.

7. Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ 1947). від 30.10.1947. Дата оновлення: 15.04.1994. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_264#Text.

8. Господарський кодекс України від 16.01.2003. URL: https://kodeksy.com.ua/gospodars_kij_kodeks_ukraini/statja-1.htm

9. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: підручник. Ірпень: Ун-т ДФС України, 2019. 409 с.

10. Дахно І.І., Алієва-Барановська В.М. Зовнішньоекономічна діяльність: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 355 с.

11. Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/.

12. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. пос. К.: Знання, 2006. 462 с.

13. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника. Суми: Університетська книга, 2012. 864 с.

14. Економічний аналіз діяльності підприємств: навч. посіб. 3-тє вид. Знання, 2011. 654 с.

15. Жмайлова О.Г. Кобзар І.О. До питання оцінки ефективності експортно-імпортних операцій. Materiały X Międzynarodowej naukowipraktycznej konferencji «Naukowa myśl informacyjnej powieki – 2014» Volume 1. Ekonomiczne nauki.: Przemyśl. Nauka i studia. С. 65-70.

16. Звіт незалежного аудитора ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат». URL: https://drive.google.com/file/d/10cSGAFAk-LCQpgkRUO_YTvSTfqZXWz75/view.

17. Зінь Е.А. Основи зовнішньоекономічної діяльності. URL: https://westudents.com.ua/knigi/163-osnovi-zovnshnoekonomchno-dyalnost-zn-ea.html.

18. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: підручник / А.А. Мазаракі та ін.; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ: КНТЕУ, 2019. 652 с.

19. Імпорт в умовах військового стану: що дозволено? URL: https://ibuhgalter.net/articles/1014.

20. Кириченко О.А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. URL: https://westudents.com.ua/knigi/135-menedjment-zovnshnoekonomchno-dyalnost-kirichenko-OA.html.

21. Кириченко О.А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: навч. пос. К.: Знання-Прес, 2002. 384 с.

22. Козак Ю.Г., Логвінова Н.С., Сіваченко І.Ю. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навч. пос. К.: Центр навч. л-ри, 2006. 792 с.

23. Кучер В.А. Механізм стратегічного планування конкурентоспроможності промислового підприємства. *Економіка промисловості*. 2009. № 3. С. 151-157.

24. Маркіна І.А., Большакова Є.Л. Особливості функціонування та тенденції розвитку ринку м'яса та м'ясної продукції в Україні. *Український журнал прикладної економіки*. 2019. Том 4. № 4. С. 119-128.

25. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. Дата оновлення: 15.12.2022. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text.

26. Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручн. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. 514 с.

27. Національний Класифікатор України. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009 2010. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text.

28. Немцов В.Д., Довгань Л. Є., Сініок Г.Ф. Менеджмент організацій: навчальний посібник. К., 2000. 427 с.

29. Пермінова С.О., Василенко М.Ю. Економічна ефективність імпортної діяльності підприємства: фактори впливу. *Збірник наукових праць «Сучасні підходи до управління підприємством»*. 2018. №3. С. 333-343.

30. Податковий кодекс України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text.

31. Про валюту і валютні операції. Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text.

32. Про застосування заборони ввезення товарів з Російської Федерації: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.04.2022 р. № 426. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/426-2022-%D0%BF#Text.

33. Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну: закон України від 22.12.1998 № 332-XIV. Дата оновлення: 13.02.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-14#Text.

34. Про затвердження Інструкції про порядок валютного нагляду банків за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту: Постанова Національного банку України; Інструкція від 02.01.2019 № 7. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007500-19#Text.

35. Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2022 рік: Постанова Кабінету Міністрів України; Перелік від 29.12.2021 р. № 1424. URL: https://zakon.rada.gov.ua/

laws/show/1424-2021-%D0%BF#Text.

36. Про затвердження: Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті: Постанова Національного банку України; Положення від 02.01.2019 р. № 5. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005500-19#Text.

37. Про зовнішньоекономічну діяльність: закон України від 16.04.91 № 959-X11. Дата оновлення: 01.08.2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text.

38. Про окремі питання щодо забезпечення здійснення імпорту: Постанова Кабінету Міністрів України; Перелік від 24.02.2022 р. № 153. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2022-%D0%BF#Text.

39. Про перелік товарів, експорт та імпорт яких підлягає квотуванню і ліцензуванню у 2021 р.: постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2020 р. № 1329. Дата оновлення: 26.08.2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1329-2020-п#Text.

40. Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану: Постанова Національного банку України від 24.02.2022 № 18. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text.

41. Про типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів) і типові форми захисних застережень: постанова КМУ та ПНБУ від 21.06.1995 р. № 444. Дата оновлення: 28.07.2004 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/444-95-п#Text.

42. Прохоров В.В., Давидова О.Ю. Організація виробництва: навч. посіб. Харків: Видавництво Іванченко І.С., 2018. 275 с.

43. Решетняк К.Е. Експортно-імпортні операції як основа зовнішньоекономічної діяльності підприємства. *Управління розвитком.* 2012. № 3 (124). С. 30-32.

44. Ринок м'яса та м'ясопродуктів в Україні: основні фактори впливу та тренди. URL: https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/rynok-myasa-i-myasoproduktov-v-ukraine-osnovnye-faktory-vliyaniya-i-trendy.

45. Сичевський В., Скріл В. Шляхи вдосконалення імпортних операцій ТОВ «Планета обладнання». *Економіка і регіон*. Полтава: ПНТУ, 2020. Т. 1 (76). С. 113-124.

46. Споживання м'яса в Україні залишилося на довоєнному рівні – Мінагрополітики. URL: https://interfax.com.ua/news/economic/859038.html.

47. Федоронько Н.І. Аналіз ефективності експортних та імпортних операцій. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Випуск 10. URL: http://global-national.in.ua/archive/10-2016/26.pdf.

48. Шкурупій О.В., Гончаренко В.В., Артеменко І.А. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури. 2012.248 с.

49. Яценко В.М., Шинкаренко О.М., Бразілій Н.М. Фінансовий аналіз: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.]. Мін-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси: ЧДТУ, 2010. 267 с.

50. Irina Ershova, Aleksei Ershov (2016). Development of a Strategy of Import Substitution, Proceeding Economics and Finance, Vol. 39, pp. 620-624. URL: https://doi.org/10.1016/S2212-5671(16)30308-2.

51. Belay Seyoum. Export – import theory, practices, and procedures. NY: Taylor&Francis Group, 2021. 670 p.

ДОДАТКИ

Додаток А

Ліцензії ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат»

№ ліцензії, строк дії	Діяльність	Ліцензіар
з 22.04.2021 по 22.04.2026	придбання; зберігання; використання; знищення прекурсорів (списку 2 таблиці IV) Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів	Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками Ліцензійний реєстр на право здійснення господарської діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів
0279.20.18 з 04.08.2020 по 04.08.2025	Види робіт: Газонебезпечні роботи та роботи у вибухопожежонебезпечних зонах	Держгірпромнагляд України, Територіальне управління по Житомирської області Реєстр дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки
0488.19.18 з 22.07.2019 по 22.07.2024	Види робіт: Монтаж, демонтаж, налагодження, ремонт, технічне обслуговування, реконструкція машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, що зазначені у додатку 3 до Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію(застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки	Держгірпромнагляд України, Територіальне управління по Житомирської області Реєстр дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки
0489.49.18 з 22.07.2019 по 22.07.2024	Експлуатація машин, механізмів, устаткування: Технологічне устаткування хімічної, біохімічної, нафтохімічної, нафто газопереробної, металургійної, коксохімічної, ливарної, олійно-жирової, ефіроолійної, деревообробної промисловості, хлор- та аміаковикористовуючих виробництв	Держгірпромнагляд України, Територіальне управління по Житомирської області Реєстр дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки
0332.19.18 з 12.06.2019 по 12.06.2024	Види робіт: Монтаж, демонтаж, налагодження, ремонт, технічне обслуговування, реконструкція машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, що зазначені у додатку 3 до Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки	Держгірпромнагляд України, Територіальне управління по Житомирської області Реєстр дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки

Продовж. дод. А

№ ліцензії, строк дії	Діяльність	Ліцензіар
0333.19.18 з 12.06.2019 по 12.06.2024	Експлуатація машин, механізмів, устаткування: Посудини, що працюють під тиском понад 0,05 МПа	Держгірпромнагляд України, Територіальне управління по Житомирської області Реєстр дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки
0271.19.18 з 27.05.2019 по 27.05.2024	Експлуатація машин, механізмів, устаткування: Посудини, що працюють під тиском понад 0,05 МПа	Держгірпромнагляд України, Територіальне управління по Житомирської області Реєстр дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки
0269.19.18 з 27.05.2019 по 27.05.2024	Види робіт: Монтаж, демонтаж, налагодження, ремонт, технічне обслуговування, реконструкція машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, що зазначені у додатку 3 до Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, Газонебезпечні роботи та роботи у вибухопожежонебезпечних зонах	Держгірпромнагляд України, Територіальне управління по Житомирської області Реєстр дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки
0270.19.18 з 27.05.2019 по 27.05.2024	Експлуатація машин, механізмів, устаткування: Посудини, що працюють під тиском понад 0,05 МПа	Держгірпромнагляд України, Територіальне управління по Житомирської області Реєстр дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки
0188.19.18 з 10.04.2019 по 10.04.2024	Види робіт: Монтаж, демонтаж, налагодження, ремонт, технічне обслуговування, реконструкція машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, що зазначені у додатку 3 до Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки	Держгірпромнагляд України, Територіальне управління по Житомирської області Реєстр дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки

Продовж. дод. А

№ ліцензії, строк дії	Діяльність	Ліцензіар
0189.19.18 з 10.04.2019 по 10.04.2024	Експлуатація машин, механізмів, устаткування: Електричне устаткування електричних станцій та мереж, технологічне електрообладнання напругою понад 1000 В	Держгірпромнагляд України, Територіальне управління по Житомирської області Реєстр дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки
0185.19.18 з 09.04.2019 по 09.04.2024	Експлуатація машин, механізмів, устаткування: Вантажопідіймальні крани і машини, ліфти, ескалатори, траволатори, канатні дороги, підйомники, зокрема будівельні, та фунікулери	Держгірпромнагляд України, Територіальне управління по Житомирської області Реєстр дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки
0414.18.18 з 07.06.2018 по 07.06.2023	Види робіт: Монтаж, демонтаж, налагодження, ремонт, технічне обслуговування, реконструкція машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, що зазначені у додатку 3 до Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію(застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки	Держгірпромнагляд України, Територіальне управління по Житомирської області Реєстр дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки
0419.18.18 з 07.06.2018 по 07.06.2023	Експлуатація машин, механізмів, устаткування: Технологічне устаткування, лінійні частини та їх елементи систем газопостачання природним і зрідженим газом суб'єктів господарювання та населених пунктів, а також газовикористовуюче обладнання потужністю понад 100 кВт	Держгірпромнагляд України, Територіальне управління по Житомирської області Реєстр дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки
0416.18.18 з 07.06.2018 по 07.06.2023	Види робіт: Монтаж, демонтаж, налагодження, ремонт, технічне обслуговування, реконструкція машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, що зазначені у додатку 3 до Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію(застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки	Держгірпромнагляд України, Територіальне управління по Житомирської області Реєстр дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки

Продовж. дод. А

№ ліцензії, строк дії	Діяльність	Ліцензіар
0415.18.18 з 07.06.2018 по 07.06.2023	Експлуатація машин, механізмів, устаткування: Парові і водогрійні котли теплопродуктивністю понад 0,1 МВт	Держгірпромнагляд України, Територіальне управління по Житомирської області Реєстр дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки
0417.18.18 з 07.06.2018 по 07.06.2023	Експлуатація машин, механізмів, устаткування: Технологічне устаткування, лінійні частини та їх елементи систем газопостачання природним і зрідженим газом суб'єктів господарювання та населених пунктів, а також газовикористовуюче обладнання потужністю понад 100 кВт	Держгірпромнагляд України, Територіальне управління по Житомирської області Реєстр дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки

Джерело: створено за допомогою електронної бази даних

Додаток Б

ТОВ "ЦЕНТР СЕРТИФІКАЦІЇ «ХАЛЯЛЬ ГЛОБАЛ ЮКРЕЙН»

HALAL GLOBAL UKRAINE CERTIFICATION CENTRE

HALAL CERTIFICATE

"Halal Global Ukraine" Certification Center confirms that the following production facility is certified in accordance with the standards: GSO 2055-1:2015, GSO 993:2015.
Products produced on the production do not contain substances prohibited in Islam and meet Halal requirements.

Центр Сертифікації «Халяль Глобал Юкрейн» підтверджує, що нижче зазначене виробництво сертифіковане відповідно до стандартів: GSO 2055-1:2015, GSO 993:2015. Продукція, вироблена на цьому виробництві, не містить речовин, заборонених Ісламом і відповідає вимогам Халяль.

Company name (slaughterhouse):	*Назва компанії (забійний майданчик):*
LLC "Zhytomir Meat Producing Company"	ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат»
Adress:	*Адреса:*
127, Sergiy Paradzhanov Str., Zhytomyr, Ukraine, 10025 UA 06-24-01	10025, Україна, м. Житомир, вул. Сергія Параджанова, 127 UA 06-24-01
Product category - C	*Категорія продукції - С*
Name of product(s):	*Вид продукції:*
Beef meat and meat products	М'ясо яловиче та м'ясні вироби
Date Certificate Issued: (Дата видачі сертифіката)	01.06.2020
This Certificate is valid until: (Сертифікат дійсний до)	01.06.2023
Director Nesterenko V.	Директор Нестеренко В. В.

MP № 001554

Додаток В

Дата (рік, місяць, число) 2022 01 01

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Підприємство	**ТОВ "Житомирський м'ясокомбінат"**	за ЄДРПОУ	32122060
Територія	ЖИТОМИРСЬКА	за КАТОТТГ [1]	UA18040190010057814
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240
Вид економічної діяльності	Виробництво м'ясних продуктів	за КВЕД	10.13
Середня кількість працівників [2]	1 796		
Адреса, телефон	10025, ЖИТОМИРСЬКА, ЖИТОМИР, вулиця Сергія Параджанова, 127		423805

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2021 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	488	29 842
первісна вартість	1001	2 133	32 097
накопичена амортизація	1002	1 645	2 255
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3 334	57 904
Основні засоби	1010	155 342	555 208
первісна вартість	1011	316 853	1 319 276
знос	1012	161 511	764 068
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	4 589	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	4 487	4 885
Усього за розділом I	**1095**	**168 240**	**647 839**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	77 834	59 749
виробничі запаси	1101	48 269	34 604
незавершене виробництво	1102	10 988	11 364
готова продукція	1103	12 929	11 577
товари	1104	5 648	2 204
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	200 857	261 684
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	6 670	10 381
з бюджетом	1135	880	164
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	47 665	63 347
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	884	3 516
готівка	1166	71	58
рахунки в банках	1167	813	3 458
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	796	7 949
Усього за розділом II	**1195**	**335 586**	**406 790**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	-	-
Баланс	**1300**	**503 826**	**1 054 629**

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	6 437	6 437
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	286 857
Додатковий капітал	1410	-	29 720
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	11 091	41 376
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	**1495**	**17 528**	**364 390**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	57 292
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	244 439	268 996
Інші довгострокові зобов'язання	1515	2 890	15 022
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	**1595**	**247 329**	**341 310**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	15 000	52 214
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	29 520	66 341
товари, роботи, послуги	1615	151 647	162 063
розрахунками з бюджетом	1620	3 457	5 517
у тому числі з податку на прибуток	1621	1 223	2 745
розрахунками зі страхування	1625	2 040	2 503
розрахунками з оплати праці	1630	7 657	9 634
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	298	24 477
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	10 970	12 179
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	18 380	14 001
Усього за розділом III	**1695**	**238 969**	**348 929**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	**1800**	-	-
Баланс	**1900**	**503 826**	**1 054 629**

Керівник ЕП Бабич Олег Анатолійович **Бабич Олег Анатолійович**

Головний бухгалтер ЕП Превеленда Галина Миколаївна **Превеленда Галина Миколаївна**

[1] Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

[2] Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)	2022	01	01
за ЄДРПОУ	32122069		

Підприємство ТОВ "Житомирський м'ясокомбінат"
(найменування)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2021 р.

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 704 746	1 423 130
Чисті зароблені страхові премії	*2010*	-	-
премії підписані, валова сума	*2011*	-	-
премії, передані у перестрахування	*2012*	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	*2013*	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	*2014*	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт, послуг)	2050	(1 200 794)	(1 047 812)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	*2070*	-	-
Валовий: прибуток	2090	503 952	375 318
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	*2105*	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	*2110*	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	*2111*	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	*2112*	-	-
Інші операційні доходи	2120	18 189	1 744
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2121*	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2122*	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	*2123*	-	-
Адміністративні витрати	2130	(43 288)	(36 706)
Витрати на збут	2150	(371 270)	(268 124)
Інші операційні витрати	2180	(10 765)	(7 961)
у тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2181*	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2182*	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	96 818	64 271
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	2 718	-
Інші доходи	2240	294	176
у тому числі: дохід від благодійної допомоги	*2241*	-	-
Фінансові витрати	2250	(58 763)	(51 839)
Витрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(3 708)	(2 806)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	*2275*	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	37 359	9 802
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(7 074)	(2 357)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	30 285	7 445
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	349 826	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	29 720	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	379 546	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	62 969	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	316 577	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	346 862	7 445

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 410 803	1 189 621
Витрати на оплату праці	2505	140 505	107 720
Відрахування на соціальні заходи	2510	29 112	22 580
Амортизація	2515	39 352	30 696
Інші операційні витрати	2520	10 765	7 961
Разом	**2550**	1 630 537	1 358 578

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник ЕП Бабич Олег Анатолійович — Бабич Олег Анатолійович

Головний бухгалтер ЕП Превеленда Галина Миколаївна — Превеленда Галина Миколаївна

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)	2022	01	01
за ЄДРПОУ	32122069		

Підприємство **ТОВ "Житомирський м'ясокомбінат"**
(найменування)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за Рік 2021 р.

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	2 025 950	1 613 953
Повернення податків і зборів	3005	1 400	5
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	3 695	26
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	3 655	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	-	-
Надходження від повернення авансів	3020	6 491	7 975
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	-	-
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	1 915
Надходження від операційної оренди	3040	9 645	11 026
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	287 122	6 305
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(1 689 591)	(1 464 072)
Праці	3105	(108 530)	(83 444)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(30 354)	(22 952)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(41 331)	(26 201)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(6 640)	(706)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(7 187)	(2 600)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(27 504)	(22 895)
Витрачання на оплату авансів	3135	(57 805)	(8 759)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(1 233)	(7 976)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(303 041)	(4 471)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	**3195**	102 418	23 330
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	70	116
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(112 733)	(-)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	**3295**	-112 663	116
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	156 510	318 959
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	151 349
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	84 226	289 900
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(56 727)	(52 096)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(2 612)	(151 341)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	**3395**	12 945	-23 029
Чистий рух грошових коштів за звітний період	**3400**	2 700	417
Залишок коштів на початок року	3405	884	514
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(68)	(47)
Залишок коштів на кінець року	3415	3 516	884

ЕП Бабич Олег Анатолійович

Керівник **Бабич Олег Анатолійович**

ЕП Преверенда Галина Миколаївна

Головний бухгалтер **Преверенда Галина Миколаївна**

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)	2022	01	01
за ЄДРПОУ	32122068		

Підприємство **ТОВ "Житомирський м'ясокомбінат"**

(найменування)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Звіт про власний капітал

за Рік 2021 р.

Форма №4 **Код за ДКУД** **1801005**

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	**4000**	6 437	-	-	-	29 556	-	-	35 993
Коригування: Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	(18 465)	-	-	(18 465)
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	**4095**	6 437	-	-	-	11 091	-	-	17 528
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	**4100**	-	-	-	-	30 285	-	-	30 285
Інший сукупний дохід за звітний період	**4110**	-	286 857	29 720	-	-	-	-	316 577
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	286 857	-	-	-	-	-	286 857
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	-	-	-	-	-	-	-	-
Накопичені курсові різниці	4113	-	-	-	-	-	-	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	29 720	-	-	-	-	29 720
Розподіл прибутку: Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників: Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу: Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	**4295**	-	286 857	29 720	-	30 285	-	-	346 862
Залишок на кінець року	**4300**	6 437	286 857	29 720	-	41 376	-	-	364 390

Керівник ЕП Бабич Олег Анатолійович **Бабич Олег Анатолійович**

Головний бухгалтер ЕП Преверенда Галина Миколаївна **Преверенда Галина Миколаївна**

Електронний підпис ЕП

Додаток Е

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

		КОДИ
	Дата (рік, місяць, число)	
Підприємство ТОВ "Житомирський м'ясокомбінат"	за ЄДРПОУ	1810100000
Територія ЖИТОМИРСЬКА	за КОАТУУ	
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240
Вид економічної діяльності Виробництво м'ясних продуктів	за КВЕД	10.13
Середня кількість працівників[1] 1 628		
Адреса, телефон 10025, ЖИТОМИРСЬКА, ЖИТОМИР, вулиця Сергія Параджанова, 127	423805	

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	V
за міжнародними стандартами фінансової звітності	

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2020 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	300	488
первісна вартість	1001	1 740	2 133
накопичена амортизація	1002	1 440	1 645
Незавершені капітальні інвестиції	1005	6 234	3 334
Основні засоби	1010	138 077	155 342
первісна вартість	1011	271 422	316 853
знос	1012	133 345	161 511
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	144 611	159 164
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	72 303	77 834
Виробничі запаси	1101	45 394	48 269
Незавершене виробництво	1102	16 309	10 988
Готова продукція	1103	8 876	12 929
Товари	1104	1 724	5 648
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	191 770	200 857
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	1 009	903
з бюджетом	1135	1 810	880
у тому числі з податку на прибуток	1136	436	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	63 805	76 362
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	514	884
Готівка	1166	78	71
Рахунки в банках	1167	436	813
Витрати майбутніх періодів	1170	24	105
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	260	796
Усього за розділом II	**1195**	**331 495**	**358 621**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	-	-
Баланс	**1300**	**476 106**	**517 785**

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	6 437	6 437
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	22 111	29 556
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	**1495**	**28 548**	**35 993**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	259 900	244 439
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	**1595**	**259 900**	**244 439**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	44 520
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	145 387	151 628
розрахунками з бюджетом	1620	1 397	3 457
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	1 223
розрахунками зі страхування	1625	1 558	2 040
розрахунками з оплати праці	1630	6 278	7 657
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	9 652	10 970
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	23 386	17 081
Усього за розділом III	**1695**	**187 658**	**237 353**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	-	-
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	**1900**	**476 106**	**517 785**

Керівник ЕП Бабич Олег Анатолійович ЕП Посвідчено Галиною Миколаївною — **Бабич Олег Анатолійович**

Головний бухгалтер — **Превередзій Галина Миколаївна**

Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток Ж

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)	2021	01	01
за ЄДРПОУ	32122069		

Підприємство ТОВ "Житомирський м'ясокомбінат"
(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2020 р.

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Форма №2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 423 130	1 350 451
Чисті заробовені страхові премії	*2010*	-	-
премії підписані, валова сума	*2011*	-	-
премії, передані у перестрахування	*2012*	-	-
зміна резерву незаробовених премій, валова сума	*2013*	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незаробовених премій	*2014*	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт, послуг)	2050	(1 047 812)	(966 943)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	*2070*	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	375 318	383 508
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	*2105*	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	*2110*	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	*2111*	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	*2112*	-	-
Інші операційні доходи	2120	1 744	3 477
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2121*	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2122*	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	*2123*	-	-
Адміністративні витрати	2130	(36 706)	(32 089)
Витрати на збут	2150	(268 124)	(256 951)
Інші операційні витрати	2180	(7 961)	(8 851)
у тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2181*	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2182*	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	64 271	89 094
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	176	72
у тому числі: дохід від благодійної допомоги	*2241*	-	-
Фінансові витрати	2250	(51 839)	(50 160)
Витрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(2 806)	(11)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	*2275*	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	9 802	38 995
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(2 357)	(216)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	7 445	38 779
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	7 445	38 779

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 189 621	1 116 417
Витрати на оплату праці	2505	107 720	97 940
Відрахування на соціальні заходи	2510	22 580	19 386
Амортизація	2515	30 696	24 287
Інші операційні витрати	2520	7 961	8 851
Разом	**2550**	1 358 578	1 266 881

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

ЕП Бабич Олег Анатолійович
ЕП Дроздовська Галина Миколаївна

Керівник — Бабич Олег Анатолійович

Головний бухгалтер — Дроздовська Галина Миколаївна

Додаток К

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
29.11.2000 N 302 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 28.10.2003 N 660)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Дата (рік, місяць, число)	2020	12	31
за ЄДРПОУ	32122069		
за КОАТУУ	1810100000		
за СПОДУ			
за КОПФГ	240		
за КВЕД	10.13		

Підприємство ТОВ "Житомирський м'ясокомбінат"
Територія ЖИТОМИРСЬКА
Орган державного управління
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю
Вид економічної діяльності Виробництво м'ясних продуктів
Одиниця виміру: тис.грн.

ПРИМІТКИ ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
за 2020 рік

Форма №5 Код за ДКУД 1801006

I. Нематеріальні активи

Група нематеріальних активів	Код рядка	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Переоцінка (дооцінка +, уцінка -)		Вибуло за рік		Нараховано амортизації за рік	Втрати від зменшення корисності за рік	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року	
		первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація		первісної (переоціненої) вартості	накопиченої амортизації	первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація			первісної (переоціненої) вартості	накопичені амортизації	первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Права користування природними ресурсами	010	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Права користування майном	020	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Права на комерційні позначення	030	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Права на об'єкти промислової власності	040	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Авторське право та суміжні з ним права	050	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	060	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші нематеріальні активи	070	1740	1440	393	-	-	-	-	205	-	-	-	2133	1645
Разом	080	1740	1440	393	-	-	-	-	205	-	-	-	2133	1645
Гудвіл	090	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Із рядка 080 графа 14 вартість нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності (081) -
вартість оформлених у заставу нематеріальних активів (082) -
вартість створених підприємством нематеріальних активів (083) -
Із рядка 080 графа 5 вартість нематеріальних активів, отриманих за рахунок цільових асигнувань (084) -
Із рядка 080 графа 15 накопичена амортизація нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності (085) -

II. Основні засоби

Група основних засобів	Код рядка	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Переоцінка (дооцінка +, уцінка -)		Вибуло за рік		Нараховано амортизації за рік	Втрати від зменшення корисності	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року		у тому числі			
															одержані за фінансовою орендою		передані в операційну оренду	
		первісна (переоцінена) вартість	знос		первісної (переоціненої) вартості	зносу	первісна (переоцінена) вартість	знос			первісна (переоцінена) вартість	знос			первісна (переоцінена) вартість	знос	первісна (переоцінена) вартість	знос
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Земельні ділянки	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інвестиційна нерухомість	105	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Капітальні витрати на поліпшення земель	110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Будинки, споруди та передавальні пристрої	120	52076	13788	5605	-	-	-	-	5130	-	-	-	57771	18918	-	-	-	-
Машини та обладнання	130	181598	89078	30819	-	-	2113	1088	20421	-	-	-	210230	107409	-	-	-	-
Транспортні засоби	140	19000	14666	4126	-	-	201	193	3458	-	-	-	23118	16911	-	-	-	-
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	150	6354	1804	1801	-	-	14	14	1154	-	-	-	10225	4644	-	-	-	-
Тварини	160	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Багаторічні насадження	170	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші основні засоби	180	29	29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	29	-	-	-	-
Бібліотечні фонди	190	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Малоцінні необоротні матеріальні активи	200	10382	10382	3448	-	-	230	230	3448	-	-	-	13600	13600	-	-	-	-
Тимчасові (нетитульні) споруди	210	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Природні ресурси	220	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інвентарна тара	230	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Предмети прокату	240	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші необоротні матеріальні активи	250	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом	260	271422	130345	47980	-	-	2558	2525	30491	-	-	-	316839	161511	-	-	-	-

Із рядка 260 графа 14 вартість основних засобів, щодо яких існують передбачені чинним законодавством обмеження права власності (261) -
вартість оформлених у заставу основних засобів (262) -
залишкова вартість основних засобів, що тимчасово не використовуються (консервація, реконструкція тощо) (263) -
первісна (переоцінена) вартість повністю амортизованих основних засобів (264) -
основні засоби орендованих цілісних майнових комплексів (2641) -
Із рядка 260 графа 8 вартість основних засобів, призначених для продажу (265) -
залишкова вартість основних засобів, утриманих учасниками надзвичайних подій (2651) -
Із рядка 260 графа 5 вартість основних засобів, придбаних за рахунок цільового фінансування (266) -
Вартість основних засобів, що взяті в операційну оренду (267) -
Із рядка 260 графа 15 знос основних засобів, щодо яких існують обмеження права власності (268) -
Із рядка 105 графа 14 вартість інвестиційної нерухомості, оціненої за справедливою вартістю (269) -

III. Капітальні інвестиції

Найменування показника	Код рядка	За рік	На кінець року
1	2	3	4
Капітальне будівництво	280	-	-
Придбання (виготовлення) основних засобів	290	5695	-
Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	300	36347	158
Придбання (створення) нематеріальних активів	310	-	-
Придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів	320	-	-
Інші	330	3448	3176
Разом	340	45490	3334

Із рядка 340 графа 3 капітальні інвестиції в інвестиційну нерухомість (341) -

фінансові витрати, включені до капітальних інвестицій (342) -

IV. Фінансові інвестиції

Найменування показника	Код рядка	За рік	На кінець року	
			довгострокові	поточні
1	2	3	4	5
А. Фінансові інвестиції за методом участі в капіталі в:				
асоційовані підприємства	350	-	-	-
дочірні підприємства	360	-	-	-
спільну діяльність	370	-	-	-
Б. Інші Фінансові інвестиції в:				
частки і паї у статутному капіталі інших підприємств	380	-	-	-
акції	390	-	-	-
облігації	400	-	-	-
інші	410	-	-	-
Разом (розд.А + розд.Б)	420	-	-	-

З рядка 1035 гр. 4 Балансу (Звіту про фінансовий стан) Інші довгострокові фінансові інвестиції відображені:

- за собівартістю (421) -
- за справедливою вартістю (422) -
- за амортизованою собівартістю (423) -

З рядка 1160 гр. 4 Балансу (Звіту про фінансовий стан) Поточні фінансові інвестиції відображені:

- за собівартістю (424) -
- за справедливою вартістю (425) -
- за амортизованою собівартістю (426) -